

rostra

april

1977

nr 53

VERKIEZINGEN

rostra

blad van de
economische
faculteit

jaargang '76-'77

redactie

Pieter Beensterboer
Annegraet van Bergen
Kees de Boer
J.G. Lambooy
Herman van Oorschot
Ton van der Peet
Paul Rupert
Hein Vrolijk

adres

Jodenbreestraat 23
Kamer 1324
tel. 5254017
SEF, tel. 5254120

postadres

Jodenbreestraat 23
Kamer 2167
Amsterdam

illustrator

Onno Kraft van Ermel
Andra Piccka

Adreswijzigingen moeten
gestuurd worden naar
Studentenadministratie

drukkery

drukkerij K.a.l.
Nieuwe Herengracht 61

faculteits

faculteitsfeest

DIT HEEFT PLAATS OP 23 APRIL IN DE BRAKKE GROND

AANVANG 23.00 uur ENTREE fl. 3,50

m.m.v. BARREL HOUSE JAZZ BAND
HARRY DE WINTER
ZELM
FILMS en andere attracties

Nadere inlichtingen bij de SEF

feest

inhoud

'Pais kiest voor de wetenschap'	pag. 3-4
Even in India	pag. 5
VERKIEZINGEN	pag. 6-11
Partij van de Economisten	pag. 6
Faculteitsbelangen	pag. 7
TAS-Progressief Personeel	pag. 7
Aktiegroep Economen	pag. 8-9
Werkgroep Economen	pag. 10-11
OBAS	pag. 11
De overheidsonderneming	pag. 12-14
Tijdschrift voor Politieke Economie	pag. 15
Lezingencyclus: vervoersbesluit- vorming en -analyse	pag. 16-17
Kandidaatsraad	pag. 18
Propedeuse	pag. 18

rostra zoekt
MEDEWERKER
/ REDAKTEUR_{en}

**sollicitaties voor deze dynamische en
interessante job naar kr. 2167**

titel van een interview in Het Parool (2-2-1974)

'PAIS kiest voor de wetenschap'

Onlangs werd in Vrij Nederland (d.d.26 mrt.) een vertrouwelijke brief afgedrukt van de VVD. In deze brief werd een lijst "ministeriële" personen opgesomd, mocht er een CDA/VVD kabinet ontstaan na de verkiezingen. Interessant genoeg, deze lijst: wat te denken bijvoorbeeld van Dr.W.de Korte, Unilever-directeur als Minister van Ontwikkelingssamenwerking? Verderop komen we tegen: Prof.Dr.A.Pais (46, lid gemeenteraadsfractie A'dam, hoogleraar economie) voorgesteld als minister van Financiën. Misschien zal dhr.Pais als minister het land vooruit helpen, in onze faculteit zijn de ervaringen met Pais niet onverdeeld gunstig. De aankondiging van een ministerschap van Pais vormt de (voorlopige?) bekroning in een reeks gebroken beloften.

binnenskamers

Pais is in 1974 tot hoogleraar benoemd. Zijn benoeming is er één uit een serie die de faculteit geen goede naam heeft bezorgd. In die dagen werden benoemingen binnenskamers geregeld, bij voorkeur werden de baantjes onderling verdeeld en studenten buiten de beslissingen gehouden. De zaken in de faculteit werden geregeld door een conservatieve (vrienden)kring, die niet alleen slechte benoemingen doorvoerde, maar ook de plannen van Posthumus aan de Faculteit opdrong en de inspraak van studenten zoveel mogelijk wilde terugdringen. Bekende namen: Morreau, Meis, Jongman, Ankum, Pais e.a., later terug te vinden in de EFB.

voorgeschiedenis

De affaire Pais is begonnen na het ontstaan van de vacature Delfgaauw in 1970. Er werd toen een advertentie geplaatst voor zijn opvolging, hetzij voor een macro-econoom, hetzij voor een micro-econoom. De meest geschikte kandidaat was toen Dr.Duisenberg als macro-econoom. Pais haalde het niet. In de laatste vergadering van de z.g. faculteitsvergadering, d.w.z. vlak voor de eerste gedemocratiseerde WUB-raad zou gaan functioneren, werd echter een "toezegging" aan Pais gedaan. Het lectoraat prijstheorie (de stoel van Pais) zou omgezet worden in ordinariaat, een "benoeming bij bevordering" genaamd. Via deze constructie kon Pais dan toch hoogleraar worden. Het enthousiasme buiten de al genoemde kring was niet zo groot. De eerste hinderis die Pais op zijn weg tegenkwam was het College van Bestuur. Dit College constateerde dat de voorgestelde bevordering voorbarig was. Pais had nog niets gepubliceerd op het gebied van de prijstheorie en het College stelde de eis dat Pais eerst zou moeten promoveren en voorts meer tijd moest besteden aan het werk op de Universiteit en dus zijn politieke activiteiten (gemeenteraadswerk e.d.) zou moeten verminderen. Pais beloofde aan deze eisen te voldoen.

politiek

Die laatste belofte bleek zo hard als boter. Pais ging ook meedoen aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten, was meer te vinden en de wandelingen van VVD-vergaderingen dan in de kantine van de Faculteit en stelde zich

in '72 ook nog eens kandidaat voor de Kamerverkiezingen. Had de VVD één zetel meer gehaald, Pais was gekozen. Later zegde Pais toe zijn werk in de Provinciale Staten te laten vallen, met het argument dat dit werk meer tijd kostte dan de gemeenteraad (gezien de reistijd naar Haarlem (sic)). Enig rekenwerk leert al snel dat van terugbrengen van nevenactiviteiten niets is terecht gekomen. Pais heeft er eerst iets bijgedaan, later hetzelfde eraf gehaald en tenslotte geconstateerd dat hij nu toch iets verminderd had...

promotie

Aan de eis van promoveren heeft Pais wel voldaan. Tussen alle activiteiten door is dit gelukt. "Het is wel een staaltje trapezewerk geweest", verzuchtte promotor de Wolff, refererend aan het haastklus karakter van het proefschrift. Hij liet wel blijken aan de facultaire benoemingscommissie, dat de promovendus nu nog niet meteen professorabel was. Dat zou nog moeten groeien in de loop van enkele jaren intensief wetenschappelijk werken, aldus de Promotor.

faculteitsraad

Inmiddels ontmoette Pais een tweede hindernis. De Faculteitsraad was in meerderheid tegen benoemingen bij bevordering. De studenten (Werkgroep en Aktiegroep) en een aantal stafleden wilden een open benoemingsprocedure, dus advertenties zetten en de beste kandidaat selecteren. Bovendien was er nog een gedegen kanshebber aan de faculteit, n.l. lector prijstheorie van Broekhoven, later hoogleraar in Antwerpen geworden. Waarom hem niet betrekken bij de bezetting van het ordinariaat?

De emoties liepen hoog op in de F.R.. Toen de vriendenkring het pleit verloren leek te hebben, werd echter een bestuurscrisis geforceerd, waarna vervroegde verkiezingen voor de staf werden gehouden.

Hoe groot de pressie was om Pais te benoemen, moge blijken uit het feit dat de toenmalige staatssecretaris Vonhoff van de VVD de voorzitter van de Faculteit opbelde of het niet mogelijk was Pais buiten de Faculteitsraad om te benoemen...

Het toenmalige kiesstelsel verhinderde dat de tegenstanders van de omzetting (weer) in de raad kwamen en de vroegere besluiten van de raad meer tijd teruggedraaid. Later is dit ondemocratische kiesstelsel op voorstel van de studenten en door verzet van een deel van de staf gewijzigd. Dat kon echter niet meer verhinderen dat de voordracht doorgestuurd werd naar het College van Bestuur. Ondanks enig tegensputteren van die zijde bleek de "toezegging" in 1970 zwaarder te wegen, dan een open en democratische wijze van benoemen.

twee paarden

Pais heeft altijd op twee paarden gewed. "Ik wil ofwel professor worden, ofwel minister", is een bekende uitspraak van hem. Dat hij nooit een keus heeft gedaan, maar de Faculteit de lasten van het ontwijken van die keus heeft opgelegd, heeft veel irritatie opgewekt. Niet

naar pag. 4

VENTRUCUVELLIJK

MAART 1977

MINISTERIABELE PERSONEN (ALFABETISCHES VOLGORDE)

H. Wiegels (35; voorzitter 2de kamerfractie, VVD lijst-aanvoerder): Binnenlandse Zaken
 Mr W. J. Geertsma (58; oud-voorzitter 2de kamerfractie, oud-minister van Binnenlandse Zaken; Commissaris Koningin Gelderland): Verkeer en Waterstaat

: Justitie
 e A'dam; organisatie-adviseur): Volkshuisvesting
 kamerlid): CRM
 er-directeur): Ontwikkelingssamenwerking
 itenlandse Z., oud-minister van Defensie, ter): Buitenlandse Zaken of Defensie
 omische Z.; lid Raad van Bestuur ABN):
 nciën
 rfractie; landbouwer): Landbouw en Visserij
 : A'dam; hoogleraar economie): Financiën
 ociale Zaken, 2de kamerlid): Sociale
 erlid, oud-VVD-voorzitter, voorzitter
 itie): CRM of Onderwijs
 rfractie, oud-minister van Binnenlandse
 (in Groningen): Justitie of Binn.Zaken
 atssecretaris CRM, Burgemeester Utrecht):
 eraar wiskunde; lid Raad van Bestuur

De VVD is op alles voorbereid. Dat blijkt uit dit lijstje dat in de top van de partij circuleert.

Overigens is er onlangs door de Universiteitsraad een commissie ingesteld die de benoemingsprocedures in het algemeen en de problemen die daaromtrent in het verleden gespeeld hebben uitvoerig onderzoeken. Die commissie was zeer verrukt toen de Aktiegroep Economen hen enkele uitgebreide brochures over bovenstaande benoemingen kon overhandigen. Wat de voordrachten voor V&V en M&M betreft: weinig aanleiding tot diepgaande controverse in de fr. Geen omstrede voordrachten dus. Wel moest voor V&V nog een element van krediet in een evt. benoeming uit de weg geruimd worden. Het geval Dreesman is wat dat betreft kennelijk toch een goede leerschool geweest. Zoals de Aktiegroep reeds bij zijn benoeming voorspelde en als onoverkomelijk bezwaar aantekende is Dreesman niet in staat gebleken zijn functie binnen drie jaar tot een volwaardige uit te bouwen en is zijn aanstelling voor Externs Organisatie per 1 september as. terecht weer opheven. In de zelfde zin heeft de fr. dan ook besloten om de kandidaats voor V&V (waar het om de halve werktijd gaat) een schriftelijke verklaring te laten afleggen dat hij zich daadwerkelijk voor de halve werktijd zal vrijmaken uit zijn andere besloegen ten behoeve van het V&V-onderwijs en -onderzoek. Bij M&M was er maar één reële kandidaat, waarbij slechts op te merken viel dat zijn voordracht, althans volgens de Aktiegroepfractie, ietwat te negatief was beargumenteerd doordat de kwaliteiten die de kandidaat werden toegeschreven in het rapport te weinig waren gespecificeerd en de argumentatie teveel was opgehangen aan de negatieve beoordeling der overige sollicitanten.

de te geschieden - Buitengewoon ordinarisat - reeds bekend waren) en Van den Doel (een bestuurskundige die na een landelijk politiek krachten-spel Professor Welvaartstheorie etc. wordt, en sindsdien ele "vooraanstaand PvdA-econoom" door het leven gaat - om straks minister te worden?!), dat soort kwesties schijnen tot het verleden te behoren. Hebben de akties van de Aktiegroep Economen toendertijd toch hun uitwerking niet gemist!

alleen bij de studenten van Werkgroep en Aktiegroep, maar ook bij een groot deel van de staf. De Aktiegroep heeft wel gesteld dat Pais de Prof. titel slechts als een opstapje zag naar een politieke carrière. Het lijkt er nu op -gezien de geheime brief van de VVD- dat de Aktiegroep inderdaad haar bittere gelijk mag smaken. Dat gelijk blijkt niet alleen uit die brief. Pais heeft zich ook beschikbaar gesteld als lijst-trekker voor de Eerste Kamerverkiezingen. Een bitter gelijk, immers de studenten hebben altijd maar een half aanwezige prof. gehad, inplaats van een volledig beschikbaar iemand. Het zeer geringe aantal studenten dat Pais' zijn colleges volgt, is dan ook een teken aan de wand. Bitter ook, omdat gedane beloften verbroken zijn, vooreaf blijkbaar zelfs nooit serieus bedoeld zijn geweest. De Faculteit draagt nu nog de last van een historische erfenis uit een ondemocratisch verleden. Het is te hopen dat hieraan snel een einde komt. Na 25 mei al, misschien?

De gegevens waarop dit artikel berust, zijn te vinden in: "Case-studies uit een Broekmeyer faculteit", brochure van de Aktiegroep Economen, febr. 1974, Poorter, ASVA-blad, 22 maart 1974, Student, sept./oct. 1974, ROSTRA, nov. 1974 en Vrij Nederland, 26 maart 1977.

Aktiegroep Economen

De nieuwe werkstukkenregeling houdt in dat een student in de toekomst twee papervervangende of paperbegeleidende werkgroepen mag volgen om aan de verplichting tot het maken van twee papers te voldoen. Dat betekent aan de ene kant dat je nu niet meer op eigen houtje een paper hoeft te schrijven, hetgeen voorens de Onderwijscommissie een kwalijke consequentie is maar wat volgens de Aktiegroepfractie niet zo zwaar weegt omdat ook een zgn. zelfstandige paper tot stand (most) komen onder begeleiding van een docent. Aan de andere kant kan langs deze weg in ruimere mate tegemoet worden gekomen aan de behoefte van studenten aan meer thematisch georganiseerd onderwijs, niet als alternatief naast de gebruikelijke leerboekenmethode maar als constructie docenten ervaring kunnen opdoen met thematisch onderwijs, op den duur als vervanging van uitsluitend op kennisoverdracht gerichte onderwijsvormen, kortom: als experimenten met onderwijs waarbij de weg van praktijkproblemen naar kennis gaat en niet omgekeerd. Bovendien meent de Aktiegroep dat onderwijsvormen waarin de student wordt geschoold in het samenwerken met vakgenoten (en op den duur ook andere disciplines) minstens z'n grote praktijkwaarde opleveren als op zelfstandigheid gerichte methoden - zij het dat zulks per beroepsituatie verschillend is en zij het dat een en ander voor de voortgezette basisopleiding wellicht wat te ver doorgedacht is. Tenslotte moet benadrukt worden dat de huidige regeling volledige vrijheid aan de studenten laat om zijn paper op eigen houtje dan wel in een werkgroepverband te schrijven.

Van de kant van de Sectie Economie van de Academische Raad bereikte onze faculteit het verzoek om onze regeling tav. de kandidaatsverklaring aan te passen aan die van de andere economische faculteiten.

Even in India

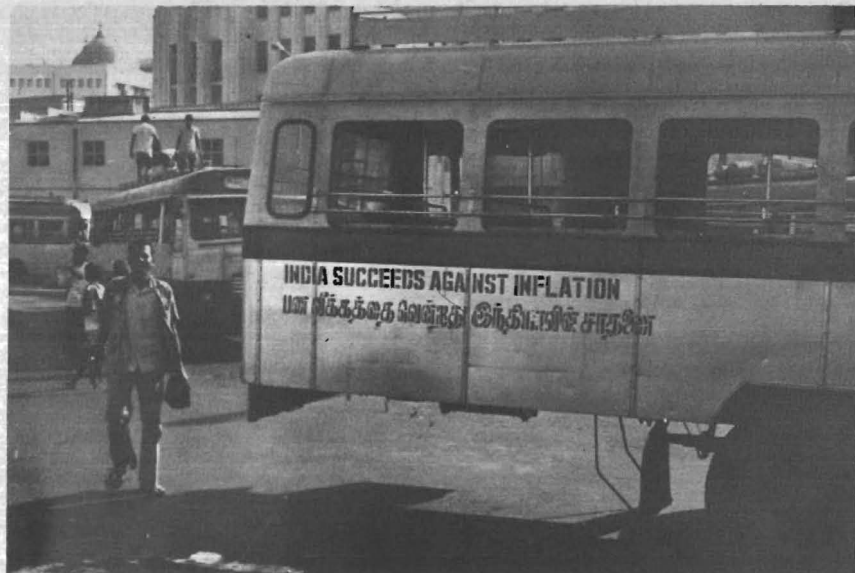
Na afloop van de drie weken intensieve Sri-Lanka-studiereis, vertrokken een aantal studenten van onze faculteit naar India. Een nacht in een - vanwege een spoorwegstaking- overvolle bus en dan, vanaf de basis die destijds door de Britten ten behoeve van hun militaire aktie in Birma is aangelegd, per Dakota-propellorvliegtuigje naar Zuid-India.

Na de douaniers waren de eerste bewoners van 't magische land die ik heb ontmoet, de tientallen voertuigbestuurders die erop aandrongen om met hun voertuig verder te reizen. Omdat ik geen keus wilde maken uit deze fanatieke taxi-bestuurders, wandelde ik met nadruk en in mars-tempo in de richting van de onbekende stad. Ongebruikelijk, want in India begeeft men zich bij mijn weten nimmer haastig over straat en de prijs van taxi-gebruik weegt in het algemeen op tegen 't genot ervan van gebruiker én chauffeur.

De eigenaars van fiets-taxis kunnen trouwens wel wat boos worden als je uitstapt om te helpen bij het beklimmen van een helling of als je hun uitnodigd om betaald en ewl zich door getrainde hollandse fietsersbenen te laten vervoeren. Echt boos wordt niemand in India. Tenminste niet tegen westerlingen, die men nog interessanter lijkt te vinden dan in Sri-Lanka; Hoe vaak werd me niet gevraagd: "money sir?", "where do you come from" of "are you married?"....?

Veel opvallender dan in Sri-Lanka zijn de verschillen tussen arm en rijk. Zieke of werkloze mensen zijn afhankelijk van goedgeefsheid van anderen, bij gebrek aan sociale voorzieningen. In elke trein en bij alle bushaltes zijn er mensen die nare lichamelijke gebreken tonen, een lied zingen en dan van een enkeling een cent krijgen. Tussen bedelaars (en de eeuwige koeien) op straat rijden auto's en luxe motoren. Tussen krotten staan villa's en flats. Reuzachtige reclameborden maken reclame voor alle mogelijke producten.

Overal zijn de leuzen van mevr. Ghandi's 20-puntenprogram te lezen: "discipline has improved our economy", "we march to a better tomorrow", "the nation is on the move", "India succeeds against inflation", "there is no substitute for hard work", "let the 20-point program be our charter", "work more, talk less" enz. Een tentoonstelling over dat program heb ik mogen bewonderen op de prachtige universiteit van Madras (met uitzicht op de golf van Bengalen). Misschien had ik er meer van opgestoken, als die twee gewapende militairen niet steeds achter me liepen. In de universiteiten van verschillende steden ben ik prima geholpen aan informatie over het onderwijs in India dat ik wide vergelijken met dat in Sri-Lanka en aan touristische tips. In het sprookjesachtige universiteitscomplex van Mysore kon ik tussen Amerikaanse genodigden - de 59ste jaarlijkse conferentie van de "Indian Economic Association" meemaken. In de discussies over onderwijs in de economie bleek dat veel kritiek op gebruikte boeken dezelfde is als in Nederland; ook in India wordt Samuelson e.d. gebruikt. Men vond dat er meer historische context aan

bod moest komen en ook meer filosofie, sociologie en statistiek. Over de actuele economische problemen van India, wist men niet tot nieuwe inzichten te komen. Veel sprekers blonken uit door wijdlopige nietszeggendheid. Extra aandacht zou moeten worden gegeven aan de landbouw, terwijl niet mag worden vergeten dat India een machtig afzetgebied zou kunnen zijn voor industriële producten. Handel met socialistische landen zou moeten worden uitgebreid. In Madurai, een stad met machtige tempels, was ik op het moment dat het 10-jarig bestaan van de universiteit werd gevierd. De wetenschappelijke basis van transcendente meditatie en yoga werden uitgelegd voor een ademloos luisterend publiek.

Na afloop werden er vlugschriften uitgedeeld waarop stond dat studenten die moeite hadden met het moeilijke economie-tentamen goedkoop bijles konden krijgen. Hoogtepunt was een uitvoering van verweerde Indiase muziek. In elke universiteit ontmoette ik een aantal studenten uit de Verenigde Staten. Linguïsten, sociologen en een enkele econoom konden op kosten van hun universiteit een jaar studeren in India. Nog meer dan in Sri-Lanka is het universitaire gebeuren gescheiden van het overige maatschappelijke verkeer. Wel worden er steeds meer politici en leiders van de talrijke particuliere ondernemingen gerecrueteerd uit de afgestudeerden.

Wie organiseert er (i.s.m. andere faculteiten b.v.) eens een studiereis naar India?

Richard Kruiswijk

De fr. heeft in afwijzende zin over dit verzoek beschikt omdat ze het streven van de sectie naar uniformiteit niet zonder meer deelt. De faculteit heeft zeer bewust gekozen voor een brede basisopleiding en wenst daarvan niet af te wijken omdat andere faculteiten hebben gekozen voor een enge basisopleiding met vroegere specialisatie in de studie. Wat de zgn. kandidaatsverklaring betreft (de term is een referentie aan het huidige kandidaatsexamen maar de verklaring is juist bedoeld als een zeker nivo-bewijs voor andere bovenbouwstudies dan de onze) is de fr. van mening dat die eerst afgegeven kan worden nadat een opleidingsnivo is bereikt dat overeenkomt met dat van onze predoctorale opleiding. In feite betekent dit dat onze kandidaatsverklaring het opleidingsnivo definieert, dat als toelatingsels geldt voor het volgen van onze doctoraalstudie (voor studenten die van andere faculteiten afkomstig zijn dus). Omgekeerd geldt volgens de fr. dat onze studenten die naar elders vertrekken pas na overleg tussen de betreffende faculteit en de onze.

Het subsidieverzoek van de SEF betrof een aanvraag van een garantiesubsidie voor het ECONOMIEFEEST dat de SEF op 23 april organiseert in de BRAKKE GROND met als trekpleisters THE BARREL HOUSE JAZZ BAND, ZELM

(Zutphens Ensemble voor Lichte Muziek, wat inderdaad tussen haakjes gelezen moet worden) en Discoshow HARRY DE WINTER. De staf heeft deze aanvraag dankzij steun uit de werkgroep Economen (Jan Krijnen!) weten te torpederen. De argumentatie luidde dat het feest te groot (...) was opgezet. Men vergeleek het experiment van de SEF met een evt. jaarlijks terugkerend feest met de oprichting van een politieke partij die zich in eerste instantie op kleine schaal in allerlei obscure zaaltjes plagen te presenteren. SIC! Diverse leden van de fr. gingen zich in die trant te buiten aan enorme betogen om de garantiesubsidie tegen te houden. Te bedenken het om het luttale bedrag van 1350 gulden (maximaal!) ging! Te bedenken dat jaarlijks tienduizenden gulden als hamerstukken door de fr. vliegen. En komt er van de studenten eens een verzoekje dan gilt men moord en brand. Gelukkig gaat de SEF onvermoeibaar voort met het feest. Moge het feest de door EFB, PVDE, TAS en Jan Krijnen uitgebrachte nonsens. Logenstraffen door tot een groot succes te worden!

dennie pit

PS (voor de minder goede verstaander) Bovenstaande kritiek op de benoemingskwesaties 'Paia', 'Dreesman' en 'Van den Doel' richt zich niet op de betreffende personen.

VERKIEZINGEN

partij v.d. economen

Wij zullen ons beleid in de faculteitsraad baseren op de volgende uitgangspunten:

- 1) Onderwijs- en onderzoekactiviteiten vormen één geheel,
- 2) Geen polarisatie op basis van gedingen of vakgroepen,
- 3) Bij belangrijke kwesties zal de fractie de achterban rechtstreeks raadplegen.

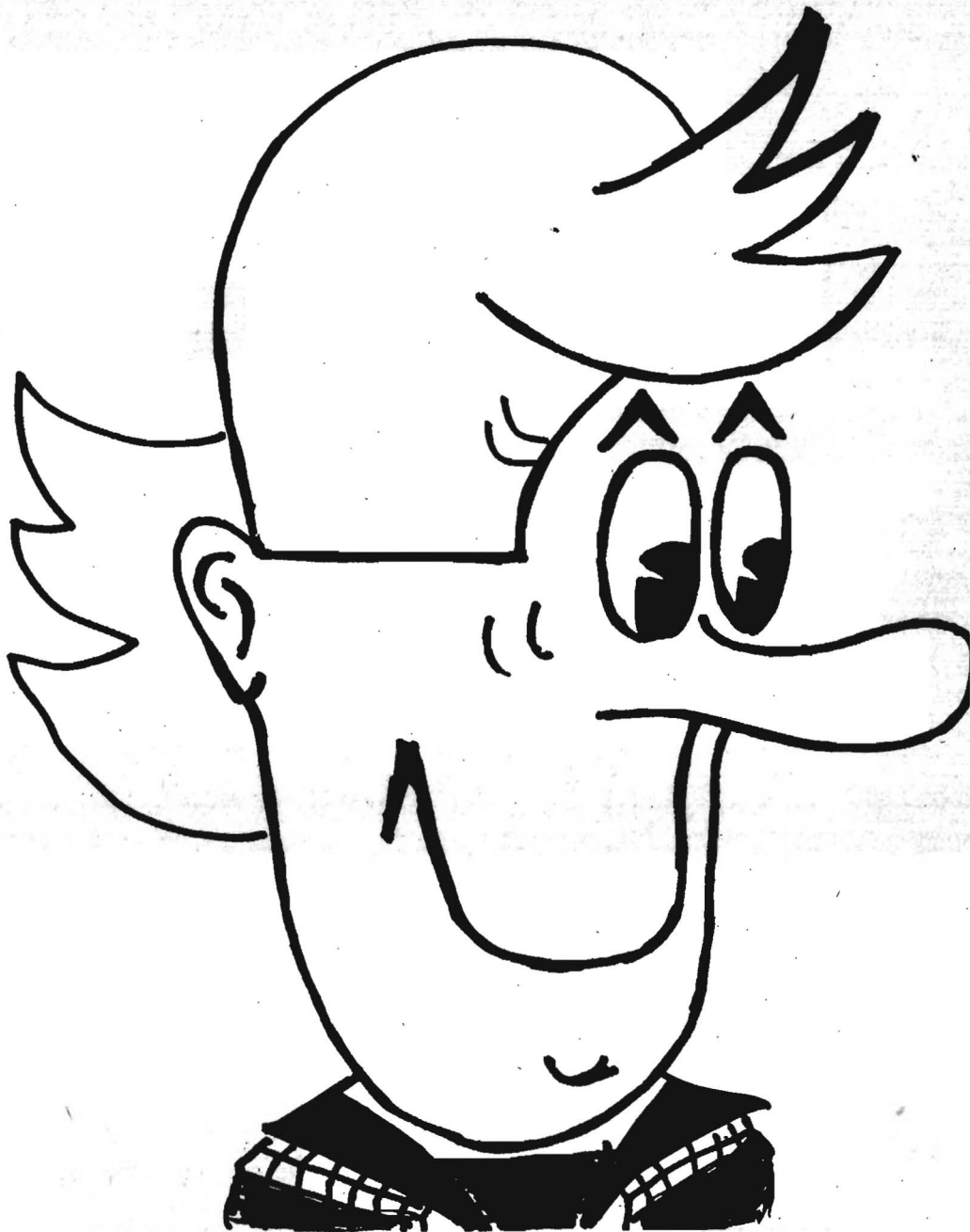
programma

- een betere afstemming van de hoofd vakken in de propedeuse,
- uitbouw avondopleiding, maar de uitbouw mag geen negatieve effecten op de dagopleiding noch op de onderzoeksmogelijkheden hebben,
- projectonderwijs waar wenselijk, actuele onderwerpen waar mogelijk
- inschakelen van studenten bij onderzoek, de afstudeerprojecten bieden hiervoor ruimte,
- onderzoek mag niet als restpost gezien worden,
- regelmatige bespreking van onderzoekresultaten, o.a. door het organiseren van studiedagen,
- interne publicatie van onderzoekresultaten, o.a. door researchmemoranda en herdrukken van elders verschenen artikelen,
- uitbouw uitwisselingsmogelijkheden van docenten en studenten,
- geen invoering doorstroomplaatsen ten koste van de bestaande formatie
- centralisatie van de bibliotheken i.s.m. de direct betrokkenen,
- evenredige verdeling van onderwijs- onderzoek- en bestuurstaken, waarbij enige specialisatie mogelijk moet zijn,
- meer inhoud aan het personeelsbeleid uitvoering van het faculteitsraad besluit inzake medewerkers in tijdelijke dienst,
- doorlichting van de benoemings procedure, waarbij met name de positie van de sollicitant bekeken moet worden
- vertegenwoordigers van studenten in de vakgroepen
- decentralisatie waar mogelijk,
- loyale opstelling t.o.v. besluiten van de faculteitsraad.

kandidatenlijst

J J KLANT
R DE LANGE
R A DE KLERK
H D VAN DER STAAK
P E VENEKAMP
I WAHAB

IK STEM P.V.D.E

economische faculteits belangen

t.a.s./p.p.

Tijdens de bijeenkomst van het technische- en administratieve personeel van de economische faculteit is het volgende programma ontstaan:

onderwijs

1. Krachtige stellingname tegen de vermindering van de kwaliteit van het onderwijs als gevolg van onverantwoorde bezuiniging.
2. Tweede fase van de herstructurering met kracht ter hand nemen. Uitgaande van het door de fakulteit ingediende rapport Herstructurering moeten op vakgroep niveau tussentermen en eindtermen van de studie worden uitgewerkt en op grond daarvan een nadere specificatie van het programma.
3. Verdere uitvoering van de onderwijs-evaluatie-experimenten ter voorbereiding van een systematische evaluatie van hoorcolleges en werkcolleges per vak en per blok tezamen met de studenten die daarin geparticipeerd hebben, zulks om lering te trekken uit ervaringen met betrekking tot inhoud en methodiek om mede langs die weg een zo optimaal mogelijke onderwijsplanning en -verzorging te verkrijgen.
4. Verbetering van de procedure van overleg over het onderwijsprogramma in de doctoraalfase voor elk vak in elk blok met de studenten die in dat blok het onderwijs in dat vak volgen.
5. Verdere invoering van het avondonderwijs ook in de doctoraalfase in 1977/'78 waar mogelijk in de vorm van colleges, en het snel opstellen van een definitieve regeling van het doctoraal avondonderwijs. Meewerken aan eventuele experimenten voor een open universiteit.
6. Handhaving en waar mogelijk bevordering van de mogelijkheden tot experimenteel onderwijs met o.a. een grotere plaats voor de "economie in de praktijk".
7. Bij docentenbenoeringen dienen - naast de vak kennis en onderzoek bekwaamheid - de onderwijsbekwaamheid en de motivatie steeds een belangrijke rol te spelen.

onderzoek

1. Krachtige stellingname tegen de vermindering van de mogelijkheden tot onderwijs als gevolg van onverantwoorde bezuiniging.
2. Rechtvaardige verdeling van de voor onderzoek beschikbare tijd. Niet een automatische koppeling van deze verdeling aan prestaties uit het verleden, wel aan reële verwachtingen, die o.m. gebaseerd kunnen zijn op prestaties uit het verleden. Voor doctoraalstudenten deelname aan onderzoekactiviteiten in studie inbouwen.
3. Vakgroepen dienen te beslissen over de verdeling van de beschikbare tijd van het w.p. over met name onderwijs en onderzoek, met inachtneming van een individueel minimum van 20% voor onderzoek.

4. Verbetering van de uitwisseling van informatie over op gang zijnde onderzoekprojecten ter stimulering van voortgang en kwaliteit van het onderzoek door het bevorderen van colloquia en seminars, ook gericht naar buiten de faculteit.

5. Meer stimulansen inbouwen voor promotie-onderzoek door wetenschappelijke medewerkers.

6. Gericht streven naar participatie door de faculteit en de aan haar gelieerde onderzoeksinstituten in regionale, nationale en internationale onderzoekprogramma's o.a. door bevordering van uitwisseling van wetenschappelijk personeel.

bestuur

1. Verbetering van het personeelsbeleid van de faculteit (voor zover binnen haar bevoegdheid), onder meer door uniforme regels en nader uitgewerkte criteria voor de beoordeling van tijdelijke medewerkers, aanstelling in vaste dienst en bevordering tot wetenschappelijk hofmedewerker.

2. Efficiënter vergaderen van raad, vakgroepen en commissies. Hoewel hierin met betrekking tot de raad al een duidelijke verbetering is opgetreden, blijft dit punt de aandacht vragen.

3. Benoeming van leden van commissies o.d. op grond van specifieke bekwaamheden, evenwel met vermindering van "hierarchie" kumulatie van functie.

4. Zodanige regeling van de verkiezingen voor de faculteitsraad dat de raadsleden van de geleding "wetenschappelijk corps" zoveel mogelijk uit verschillende vakgroepen afkomstig zijn. Polarisering door middel van lijsten systeem bij verkiezingen achten wij ongewenst.

5. De regel dat radsleden zonder last of ruggespraak handelen dient in ere gehouden te worden.

6. Personeelsbenoeringen geheel los van politieke overwegingen.

7. Betere informatie en codificatie van besluiten van bestuursorganen.

8. Meer delegatie van besluitvorming aan dagelijks bestuur van de faculteit en vaste commissies.

kandidatenlijst

L.A. Ankum
F.T.M. Klijn
A.H.M. Schrama
F.J. Noorbergen
J.G. Odink
N. Cohen
H.A.A.M. Thoben
A.J. Butter
R.W. Starreveld
A.L.J.M. Luyten
A.B. Friekink

1. wij zullen pleiten voor stemgerechtigde reproductie-TAS-leden in de Beheersraad. Deze TAS-leden hebben tot op heden geen enkele medezeggenschap in de Beheersraad. Uit hun midden zullen zij dan ook vertegenwoordiger(-s) kiezen;
2. wij zullen sterk gaan aandringen op meer duidelijkheid inzake de "centralisatie" van de bibliotheken; wij denken hierbij in de eerste plaats aan de positie van de betreffende TAS-leden;
3. wij zullen in de raad sterk pleiten voor TAS-vertegenwoordiging in de vaste Geschillencommissie van de faculteit;
4. voorts uiten wij de wens vertegenwoordigd te zijn in het Dagelijks Bestuur van de faculteit indien zaken betreffende de TAS behandeld worden.

Ook op Universiteitsniveau zal er weer hard worden gewerkt aan onze belangen alsmede voor de belangen van andere geledingen. In Anneke Stam (vertegenwoordigster Econ.Fac. en Letteren Fac.) hebben wij dan ook een zeer goede vertegenwoordigster gevonden. TAS-leden als U allen de bovenstaande punten kunt onderschrijven stem dan op Uw TAS-vertegenwoordigers van PROGRESSIEF PERSONEEL!!

jullie krijgen inspraak en medezeggenschap

maar dan wil ik jullie ook niet meer HOREN!!!!!!

Lydia van der Ark-Zijdel,
TAS-vertegenwoordiger in de
Faculteitsraad, Kamer 2296,
tel. (525) 4113 of 900640

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van de herstructurering van de opleiding in de economische wetenschappen. Het komende jaar zal in het teken staan van de herprogrammering. Het afgelopen jaar zijn de cursusduur (5 jaar), de opbouw van de studie (het principe van de brede basisopleiding) en een aantal andere randvoorwaarden (zoals de vervanging van trimesterblokken door semesterblokken in het kandidaats!) vastgesteld. Het komende jaar zal begonnen moeten worden met de nadere, studieinhoudelijke invulling van opleiding. De ervaring met de discussie over de plaats van het vakgebied der internationale verschijnselen (IEB) heeft geleerd dat de herprogrammering (studieinhoudelijke invulling) een harde en vooral langdurige strijd zal opleveren, met name tussen de studentenvertegenwoordigers van de Aktiegroep Economen (AGE) en de staf. Maar de AGE is gewaarschuwd en een gewaarschuwde AGE telt voor een zeer groot aantal studenten. Want in het afgelopen jaar bleek de AGE wederom de enige groepering op de faculteit die in staat is een brug te slaan tussen de wil van de studenten en de besluitvormingsprocessen t.a.v. de studie in de faculteitsraad (FR). Daaruit blijkt ook dat de AGE méér is dan alleen maar 'n kiesvereniging die ten tijde van de verkiezingen de kop opsteekt met allerlei beweringen over alles wat ze tot stand zou willen brengen en alreeds tot stand zou hebben gebracht. De AGE is het hele jaar actief. Het is niet voornemens dat ze gedurende het hele jaar wekelijks vergadert over allerlei ontwikkelingen binnen en rond de studie: van ervaringen van studenten in een bepaald college met een bepaalde docent of een bepaald boek of zelfs de gehele inhoud van het vak, tot en met ontwikkelingen op universitair of zelfs ministerieel nivo. In deze vergadering wordt het beleid van de AGE in sterke mate meebepaald. De vinger wordt aldus voortdurend aan de pols van de studie gehouden: daar wordt voortdurend gekeken waar de knelpunten liggen, waar de belangen van de studenten geschaad (dreigen te) worden. Alhoewel deze vergadering aldus de kern van de AGE-structuur vormen is het beleid uiteraard niet zuiver 'ad hoc'. Daarvoor heeft de AGE al te lang ervaring met de strijd voor een goede opleiding in de economische wetenschappen. Maar de AGE heeft wel, naast een aantal meer principiële ideeën over de economie, oog voor concrete knelpunten, problemen die om oplossingen op korte termijn vragen, in het belang van de studenten. Voor het signaleren van zulke problemen en voor het in gang zetten van acties teneinde ze tot oplossing te brengen, dáárvoor is de structuur van AGE, met de wekelijkse vergaderingen een garantie.

Het werk dat de AGE gedurende het hele jaar verzet houdt overigens niet op bij de wekelijkse vergaderingen. De AGE is niet alleen méér dan een kiesvereniging maar ook veel meer dan een vergadervereniging. Zo werden in het afgelopen jaar ook weer allerlei acties van kortere duur gevoerd, o.a. voor zulke zaken als studiefinanciering, studentenstops en personeelstops alsook voor steun aan onderdrukte

AKTIEGROEP EKONOMEN

volken- en bevolkingsgroepen in andere landen. Maar het meeste, veelal onzichtbare werk (achter de schermen) gebeurt in allerlei commissies van de faculteit. Zo is er de Onderwijscommissie waarin de AGE met drie studenten deelneemt en waar alle zaken betreffende het onderwijs aan de faculteit geregeld worden. Er is de Onderzoekscie, waarin voor de AGE ook twee studenten zitting hebben en waar alle onderzoekszaken worden geregeld. Ook in de Herstructureringscie, zaten drie AGE-ers. Verder zijn er nog allerlei kleinere commissies, zoals benoemingscies, een geschillencie, een cie. gastcolleges etc. En tenslotte zullen dankzij de AGE binnenkort ook studentenvertegenwoordigers in de Commissie voor de Avondopleiding zitting hebben. Naast de commissies zijn er voorts nog een aantal raden zoals de propedeuse-raad en de kandidaatsraad, waarin ook diverse AGE-ers actief zijn. En dan is er uiteraard nog de faculteitsraad - met als equivalent op universitair nivo de universiteitsraad. De faculteitsraad is het bestuurlijke hart van de faculteit. Daar worden alle beslissingen over de inrichting van onderwijs en onderzoek aan de faculteit (en nog tientallen andere zaken) genomen, uit te voeren door het faculteitsbestuur (FB), (waarvoor de AGE ook elk jaar weer het studentlid van het drietal faculteitsbestuurders levert). Het zal duidelijk zijn dat

het belang van de verkiezingen zich in de eerste plaats richt op de bezetting der zetels in de faculteitsraad. Maar daar speelt een element van uiterlijke schijn doorheen. Het is nl. gebruikelijk dat de grootte der studentenvertegenwoordigingen in de faculteitsraad tevens geldt als maatstaf in de benoeming van studenten in allerlei commissies. Daarom vindt de verkiezingsuitslag niet alleen z'n beslag in de faculteitsraad maar in het gehele kaderwerk van de bestuursstructuur der faculteit. Weliswaar is de AGE de enige groepering die daadwerkelijk in staat is om actieve studenten te leveren voor een plaats in dat kaderwerk. Maar het is uiteraard van het grootste gewicht dat de studentenvertegenwoordigers een grote steun onder de studenten genieten. En daarvoor wordt de verkiezingsuitslag weer als maatstaf gehanteerd. Wat het werk in de faculteitsraad zelf betreft: voor de AGE dient dat ertoe om progressieve ontwikkelingen in de zin van democratisering en studieverbetering, die op lager nivo door studenten (en evt. ook docenten) zijn geëntaamd, te steunen en uit te bouwen. En het is dan ook voor dát doel dat de AGE zitting neemt in de faculteitsraad. De AGE vindt dat studenten, via hun vertegenwoordigers, een belangrijke medebeslissingskracht (tot op het hoogste nivo) toekomt als het gaat om hún opleiding in de economische wetenschappen.

Hierna volgt een ietwat schematisch overzicht van een aantal aktieterreinen van de AGE, met een schets van de bijbehorende problematiek:

herstructurering

- zonder de AGE hadden we naar alle waarschijnlijkheid een cursusduur van 4 i.p.v. 5 jaar gekregen
- de AGE is in belangrijke mate verantwoordelijk voor het principe van de brede basisopleiding aan onze faculteit (de FEW)
- de AGE heeft al jaren gepleit voor de invoering van semesterblokken in het kandidaats, zoals die nu eindelijk door de faculteit als geheel zijn ingevoerd ter vervanging van de trimesterblokken
- zonder de AGE was de leer der internationale verschijnselen zonder meer uit de studie verdwenen.

herprogrammering

- zonder de AGE wordt er helemaal nooit geherprogrammeerd maar gaat elke docent op de oude voet verder
- zonder de AGE komt er nooit een onderwijsplanning op de FEW, dwz. een uitgewerkte visie op het totaal van de opleiding: uitgewerkt naar studiefasen en afzonderlijke vakken, met verduidelijking van de samenhang der vakken en fasen
- zonder de AGE zullen de wensen en kritieken van de studenten t.a.v. de huidige inrichting van de opleiding nooit worden omgezet in fundamentele verbeteringen van de studie, ook niet tijdens de herprogrammering.

propedeuse

- de AGE heeft jarenlang gestreden voor de verlenging van de geldigheidsduur der tentamens, tegen een selectieve en vóór representatieve propedeuse; tegenwoordig mag je twee jaar over een propedeuse doen!
- de AGE heeft jarenlang gestreden voor een Algemene Inleiding in de Economie tijdens de propedeuse; de docenten maken er (de goede uitzonderingen niet te na gesproken) een grote puinhoop van; de AGE zal werken aan een betere invulling van de Algemene Inleiding, ook in het kader van de herprogrammering!
- dankzij de AGE en ondanks de Werkgroep is de bijscholingscursus voor Wiskunde -I deficiënten niet afgeschaft.

kandidaats

- nadat de AGE er jarenlang voor heeft gepleit heeft de faculteit eindelijk in zijn geheel moeten toegeven aan vervanging van trimesterblokken door semesterblokken
- de institutionalisering van poververvangende werkgroepen en dergelijke "experimentele" onderwijsvormen is tot stand gekomen op initiatief van de AGE. Er moeten echter volgens de AGE meer mogelijkheden voor projectonderwijsgroepen e.d. worden geschapen (o.a. mbv. de herprogrammering)

doctoraal

- zonder de AGE blijft het doctoraal een onoverzichtelijke puinbak, met een volslagen gebrek aan samenhang tussen de diverse (hoofd-) vakken
- als zodanig typerend voor de ordeeloosheid van de opleiding in de economische wetenschappen; cq. het ontbreken van een onderwijsplan dat

is afgestemd op de doelstellingen van de opleiding

- de AGE pleit voor een dusdanige onderwijsplanning en (daaropstoevende) herprogrammering, dat het mogelijk moet worden om directeur dan uitsluitend door schade en schande een vakkenpakket te kiezen
- de AGE bepleit al sinds jaar en dag een ruimere plaats voor het onderzoek in de opleiding; het komende jaar zal zij des te meer druk in deze richting uitoefenen omdat juist onlangs twee AGE-vertegenwoordigers uit de onderzoekcie. een nota over studentenonderzoek hebben geproduceerd, waarin (niet alleen voor de doctoraalfase) voorstellen worden gedaan die - met goede wil van docenten - al volgend jaar studenten meer gelegenheid geven om te leren van eigen onderzoek en meer kennis te laten maken met het zgn. "wetenschappelijk onderzoek".

avondopleiding

- de AGE heeft onlangs gedaan gekregen dat studentenvertegenwoordigers in de Commissie Avondopleiding (CA) zitting krijgen
- ervaringen, problemen der avondstudenten moeten niet onder tafel geveegd worden maar aan de orde gesteld in de CA en vervolgens, evt. in de faculteitsraad
- de problemen der avondstudenten zijn in vele opzichten fundamenteel verschillend van die der dagstudenten en verdienen daarom bijzondere aandacht van de vertegenwoordigers in de CA en de FR.
- de gemeenschappelijke problemen van dag- en avondstudenten bepleiten de invoering van een evaluatiesysteem voor avondstudenten zoals dat voor de dagstudenten al op stapel staat.

vakgroepen

- de AGE is al enkele jaren bezig met het streven naar studentenvertegenwoordigers in de vakgroepen; al het voorgaande getuigt van die noodzaak omdat in de vakgroepen de onderwijs- en onderzoeksprogramma's inhoudelijk worden bepaald
- noch de onderwijs- en onderzoekcie., noch de Faculteitsraad zijn in staat fundamenteel in de gripen in de studieinhoud zoals die door de vakgroepen wordt voorgesteld
- medebeslissingsrecht van studenten t.a.v. de inrichting van onderwijs en onderzoek in de faculteit dwingt tot de instelling van studentenvertegenwoordiging in de vakgroepen.

universiteitsraad

- wat voor de Faculteitsraad geldt, geldt mutatis mutandis voor de Universiteitsraad; het op centraal nivo steunen van progressieve ontwikkelingen tav. democratisering en studieverbeteringen
- "gelukkige" voor de AGE in de Universiteitsraad is dat ze daar kan steunen op de ASVA waarmee in afgelopen jaren steeds een progressieve samenwerking kon worden gerealiseerd
- de coalitie van ASVA, AGE en ook de JFAS (Jurid. Fac.) enerzijds en de fractie van Progressief Personeel anderzijds heeft in het afgelopen jaar zeer veel vruchten afgevoerd, waardoor naar het oordeel van de AGE perspectieven zijn geopend voor een werkelijk progressief universitair beleid;

de staf

- De AGE heeft zich altijd op het standpunt gesteld dat alle samenwerkingsmogelijkheden met de staf uitgebuit moeten worden om op een zinvolle manier inhoud te kunnen geven aan de democratisering op facultair nivo, zoals dat op universitair nivo gebeurt in de samenwerking van ASVA, AGE en JFAS (studenten van de juridische faculteit) met de fractie van het Progressief Personeel (PP).
- De afgelopen tijd hebben de conservatieve stafleden verschillende keren blijk gegeven van een ernstige veronachtzaming van de studentenbelangen. Bijvoorbeeld toen zij, overigens met de Werkgroep Economen aan haar zijde, de Wiskunde I-cursus wilde afschaffen. Tientallen eerstejaars zouden daarvan de dupe worden. En ook de herstructurering leidde tot moeilijkheden door de tegenstellingen in de staf (zie elde elders). In het algemeen valt een tendens waar te nemen, dat bij sommige stafleden de gevolgen voor de formatie van hun vakgroep bepalen hoe het stemgedrag is in zaken van studieverbeteringen. De consequenties voor de studenten komen daarbij op de tweede plaats.

- In weerwil van deze teleurstellingen is er een toenemend aantal meest individuele aanknopingspunten bij de staf om een progressieve wending in het onderwijsbeleid van de faculteit te realiseren. Voorlopig kunnen verbeteringen van de studie slechts afgedwongen worden onder druk van de door de AGE gemobiliseerde studentenmening. Op lange termijn moet gestreefd worden naar coalities met stafleden voor een integrale progressieve faculteitspolitiek. De AGE zal net als afgelopen jaren desnoods tegen de klippen op strever naar goed onderwijs. Evenals toen zal dit door de grote studentensteun de nodige successen opleveren. Stem dus maar gerust AGE; écht progressief constructief.

- stem AGE in het district Economie Actuariaal & Econometrie, vóór
 - een representatieve propedeuse
 - maatregelen tegen studievertraging
 - studieevaluatie als basis voor studieverbetering
- stem ASVA op de vrije lijst, vóór
 - een anti-stopsbeleid
 - huursubsidie studentenflats
 - betaalbare en eetbare mensamaaltijden
 - steun op centraal nivo aan democratisch tot stand gekomen studieprogramma's van de faculteiten

de AKTIEGROEP EKONOMEN:

- je kunt er geen lid van worden maar je kunt er wel aan meewerken, daarvoor kan je in eerste instantie terecht op de wekelijkse vergaderingen (dinsdagavond 20.00 uur in kr. 2163) met je ideeën/wensen/kritieken/plannen/etc./ of om eens te komen kijken hoe het er toe gaat
- bij de SEF of via de SEF is er elke dag wel een AGE-er te bereiken die je ergens verder mee kan helpen
- Dennie Pit zit vrijwel elke dag in kr. 2162 of 2163 en die is dan altijd te spreken over werkelijk alles wat je maar wilt
- je kunt er in elk geval aan meehelpen door te stemmen: STEM OP DE AKTIEGROEP EKONOMEN

WERKGROEP-ECONOMEN

Kees ten Broek

Jan Krijnen

Hubert Sturm

Willer Corne

Joost Haaker

Marcel Fleur

De Werkgroep Economen heeft zich de laatste jaren niet gekenmerkt als een groepering die constant aan de weg timmert. Dat is ook niet zo vreemd. Wij beschouwen faculteitspolitiek niet als een "dagtaak." DE leden van onze groepering in de talrijke raden en commissies verzetten veel werk. De Werkgroep Economen meent echter dat geen enkele student van welke groepering dan ook kan en mag verwachten dat men een jaar zijn studie opoffert om zich eens actief met allerlei faculteitszaken te gaan bemoeien. Dat verklaart tevens onze opstelling. Vele voorstellen in de Raad zijn door ons ingediend en aangenomen. Vele besluiten werden dankzij onze steun mogelijk. Verwijten van de ASVA c.q. Aktiegroep Economen in de zin van "ze doen toch niets", "ze stemmen niet goed" etc. zijn natuurlijk erg gemakkelijk. Wij hebben er geen behoefte aan om elk verwijt jegens ons (en die zijn er wel eens geweest, zie m.n. de rubriek in Rostra Rond/Uit de Raad, geschreven door en voor de ASVA c.q. Aktiegroep Economen) elke keer maar weer te ontzenuwen. In de notulen van de raadsvergaderingen staan duidelijk de overwegingen die onzerzijds zijn aangevoerd om bepaalde besluiten al dan niet te nemen. Daarom hebben wij ook fundamentele kritiek op een dergelijke wijze van propaganda voeren. De Werkgroep Economen heeft gedurende elke raadsvergadering een actief aandeel gehad in de besluitvorming. Op sommige punten heeft de Werkgroep Economen goed samengewerkt met de Aktiegroep; de uit deze samenwerking voortgevloeide besluiten van de Raad zijn dan ook aan beide groeperingen te danken en het hieraan verbonden succes komt beide partijen toe. Op andere punten waren wij het fundamenteel oneens. Dit impliceert dat nu eens de een, dan de ander het meest overtuigend overkwam. Een volstrekt logische zaak. Echter: het stelselmatig successen naar je eigen groepering toe trekken en geen goed woord over hebben voor je tegenstander (dankzij wie er toch een aantal belangrijke zaken door de Raad zijn geaccepteerd) is een tactiek en stijl die ons niet ligt en waar wij dan ook niet aan mee doen. Het is jammer dat de Aktiegroep zich van deze praktijken meent te moeten bedienen. Het komende jaar staan ons weer een aantal belangrijke onderwerpen te wachten. Invoering van de herstructurering, uitbreiding van de bedrijfskunde studie met een aantal varianten, een mogelijke internationale stage-regeling voor de accountants, samenwerking met de V.U. en het NIVRA, om maar eens een aantal punten te noemen. De Werkgroep Economen sluit in het komende jaar niemand op voorhand uit bij eventuele samenwerking. De scheiding die overigens maar al te graag getrok-

ken wordt door de Aktiegroep in een "linkse en rechtse staf", waarbij de Werkgroep Economen dan en passant de "belangen van de rechtse staf zou dienen" is volkomen misplaatst. Het is ontzettend makkelijk om etiketjes te plakken. Over een aantal zaken zullen wij het komende jaar het best eens worden met de Aktiegroep. Gelukkig maar! Het is voor de studenten van het grootste belang dat over een aantal essentiële zaken (verhoging van de beurzen, huursubsidies, betere studiebegeleiding) zo veel mogelijk eensgezind wordt opgetreden. De Werkgroep Economen werkt daaraan mee. Over andere onderwerpen zullen we het niet eens worden. En op dat moment zullen we dan wel weer in de ogen van de Aktiegroep "rechts" zijn en de Belangen van "de rechtse staf dienen". Het zij zo. Wij menen dat de studenten door dit soort goedkope verdachtmakerij echt wel heenprikkelen. Op de eerste plaats staat ons programma. Dat willen we verwezenlijkt zien. Met de steun van bijvoorbeeld een Aktiegroep. Maar ook met de steun van de staf (E.F.B. en P.v.d.E.) en de T.A.S.. De faculteitsraad is geen parlement, maar een overlegorgaan waarbij alle bij het beheer van de faculteit betrokken leden van de facultaire gemeenschap in samenwerking met elkaar moeten trachten de zaken aan onze faculteit zo goed mogelijk te laten verlopen. En samenwerking zetten wij hoog in het vaandel. Daarnaast probeert de Werkgroep Economen op een pragmatische en constructieve wijze haar inbreng te hebben. De Werkgroep is een redelijke groepering die niet met behulp van dogma's en slogan's bepaalde onderwerpen koste wat kost wil diirdrukken, maar door overleg tot een bepaalde besluitvorming tracht te komen. Met een dergelijke opstelling haal je niet vaak de publiciteit, omdat hij niet spectaculair is. En electoraal slaat dat al evenmin aan. Maar zo'n opstelling is er daarom naar onze mening niet minder juist om. Wij hopen dat de studenten zich kunnen vinden in onze uitgangspunten, de stijl van werken en het programma. En dat wij bij deze verkiezingen voldoende gesteund worden om het komende jaar kracht bij te zetten aan de realisering van ons programma. Want een zekere mate van pluriformiteit binnen onze faculteit is noodzakelijk. Het is niet te hopen dat de ASVA c.q. Aktiegroep Economen het alleenvertoningsrecht aan onze faculteit zou verwerven en daardoor de dienst voor alle studenten zou gaan uitmaken. De leden van de Werkgroep Economen in de raden en commissies doen daar wat tegen. De kiezers zullen de rest moeten doen.

het programma

Als uitgangspunt bij onze herprogrammeringsvoorstellen geldt het herstructureringsrapport. Enige oude problemen m.b.t. de studieopzet blijven onverminderd de aandacht opeisen. De opleiding geeft een te fragmentarisch beeld van de economie. Te gescheiden vakgebieden werken verduisterend t.a.v. de concrete maatschappelijke problemen en is een aanzet tot passiviteit bij het verwerven van kennis. De betrokkenheid bij de stof wordt ook beïnvloed door het didactisch vermogen. De werkgroep meent dat meer aandacht geschonken dient te worden aan de didactische kwaliteiten van de staf.

begeleiding

De gehele studie dient in samenwerkingverband te geschieden. Studenten moeten actief participeren m.b.t. de studiewerkzaamheden (werkgroepen) alsmede m.b.t. de samenstelling van het studieprogramma (studenten in de vakgroepen). In de doctoraalfase kunnen studenten hun studie structureren rond een afstudeerproject liefst onder supervisie van verschillende vakgroepen. De structuur van de opleiding moet aansluiten bij de motivatie van de student, teneinde het afvallen van studenten te voorkomen en het rendement van de studie te vergroten. Dit houdt o.a. in dat zij die meer beroepsgericht bezig willen zijn ook daartoe in staat gesteld moeten worden.

basisopleiding

Een brede algemene inleiding sluit meer aan bij de belangstelling van de aankomende student, maar dat moet niet inhouden dat concreet analyse-materiaal "technieken" overboord gezet worden. In het andere geval stuit men op problemen tijdens de rest van de studie. De theorieën dienen niet alleen in een historisch perspectief geplaatst te worden, maar vooral de bruikbaarheid dient duidelijk gemaakt te worden. In de eerste studiefase moet de student gestimuleerd worden over zijn studiekeuze na te denken vooral ook omdat in het geherstructureerde programma al vroeg de mogelijkheid wordt geschapen zich te specialiseren.

W. E.

kandidaats

Deze fase dient ter verdieping en verbreding van de kennis. De nieuwe ruimere opzet van deze fase leent zich bij uitstek tot een meer integrale benaderingswijze. De opsplitsing van de algemeen economische vakken en de bedrijfseconomische vakken naar enkele vakgroepen dient ongedaan gemaakt te worden.

Wij menen dat bepaalde fundamentele kennis, zoals bv. de welvaartstheoretische begrippen, niet gemist kan worden. Een integrale aanpak voorkomt ook dat in herhalingen wordt vervallen en kan een betere roulering van onderwijstaken met zich meebrengen.

doctoraal

De doctoraalstudie geeft de student de gelegenheid zich verder te specialiseren door zes vakken te kiezen uit een lijst van ca. 37 vakken. De keuze van de vakken is vaak willekeurig en afhankelijk van de interesse welke de betreffende vakgroep weet op te wekken door publikaties etc. Bij een bewuste keuze zal belangstelling aanwezig zijn voor een deelgebied en de daarbij behorende literatuur. De deelnemende studenten dienen dan ook een stem te hebben bij de vaststelling van de literatuur. Ook bij studentenvertegenwoordiging blijft het probleem van een te groot dirigisme bestaan. Om het wetenschappelijk karakter van de studie te handhaven moet in de doktoraalfase de studie zo min mogelijk rood een vastgesteld programma gestructureerd worden. De kwaliteit van het wetenschappelijk personeel behoort garant te staan voor het nivo van de studie.

De Hond
bijt van
zich af

studiepunten systeem

Het is wenselijk over te stappen op een studiepuntensysteem. Dit schept de mogelijkheid een groot scala van activiteiten die in het kader van de studie ondernomen worden te belonen. Het projectonderwijs in de verschillende fasen van de studie kan dan eerder geëffectueerd worden. Ook andere zaken waar studenten-activiteit gewenst is kunnen beloond worden. (Rostra, comm. werk etc.). De begeleiding van jongerejaars door ouderejaars wordt zodoende gestimuleerd, waardoor verlichting van de onderwijslast van de docenten optreedt en meer ruimte voor onderzoek wordt gecreëerd.

Belangstellenden in het werk voor de Fakulteit kunnen zich opgeven bij J. Krijnen
James Wattstr. 75 km. 772 A'dam

obas

Herengracht 358
Amsterdam
Tel. 020 - 244270

OBAS: WAARDEVOL EN ONDERSCHAT

Het wordt zo zoetjes aan tijd dat de bakens in de studentenpolitiek verzet worden.

In een door de ASVA en Progressief Personeel sterk gedomineerde Universiteitsraad is er van een democratisch bestuur van de Universiteit geen sprake meer. Mondige vertegenwoordigers van ASVA en PP - met een ledental van ± 2500 en slechts 28% van de stemmen - bepalen de koers voor ± 21300 studenten.

Vele publicaties wijzen erop dat er in de Raad een sfeer van agressief wantrouwen hangt; dat discussies overloos voortkabbelen en benoemingen tot aan het Cubaanse Voorbeeld. Iedere bereidheid tot luisteren en het opstellen van een compromis is zoek. Het college van bestuur likt een ijsje met een sigarensmaakje en zit rillend achter de microfoon te wachten op wat de raadsmeerderheid achter gesloten deuren heeft uitgedacht.

De OBAS-éénmansfractie - wèl 20% van de uitgebrachte stemmen maar niet 20% van de zetels - wordt geen geloofwaardigheid gegund.

De OBAS vindt dat het hoog tijd wordt dat deze dingen veranderen.

- 1 - Het kiesstelsel moet zo worden dat 20% van de stemmen ook 20% van de zetels betekend.
- 2 - Landspolitiek als het even kan buiten de discussie houden en zo bijdragen tot het ondogmatisch en "to the point" doorwerken van kwesties die om een uitspraak vragen.

De OBAS neemt de realiteit als uitgangspunt. Biedt geen speeltuin voor waaghalzen maar stelt zich gematigd op. Heeft wel haar wensen maar ziet - ter verwezenlijking hiervan - meer heil in een zakelijke behandeling die ruimte laat voor andere opvattingen, dan in het stellen van ultimata en buitenparlementaire actie. De OBAS maakt zich sterk voor het lenigen van de kamernood en boekt hiermee goede resultaten. Ze heeft haar plannen voor een nieuw studiefinancieringsstelsel in een nota neergelegd.

Kortom: De OBAS mikt op die studenten die het geschreeuw beu zijn en resultaten willen zien.

Het gaat om de student; om zijn kamer, zijn portemonnee, zijn studie en zijn vooruitzichten. Ter verbetering hiervan hanteert hij welwillendheid, tolerantie i.p.v. met oogkleppen op schreeuwen en uithuilen achter span-
doeken.

Ben jij één van die 64% nietstemmers, doe dan twee dingen:

- 1- Stem in ieder geval
- 2- Stem OBAS

Thomas van Ginneken.

door Adriaan Dorresteyn

DE OVERHEIDS- ONDERNEMING

In het februari-nummer van Rostra besprak Hein Vrolijk "The Socialist Challenge" van Stuart Holland. Daarbij ging hij in op de bruikbaarheid van staatsondernemingen voor economische politiek, o.a. zou hierin een alternatief voor de huidige structuurpolitiek gezien kunnen worden. Een ander aspect van staatsondernemingen of overheidsondernemingen komt naar voren in vragen als: hoeveel invloed van welke overheidsorganen is nodig in een overheidsonderneming om het met die onderneming beoogde doel te bereiken, of zelfs om van een overheidsonderneming te kunnen spreken; kan de medezeggenschap van werknemers een reële inhoud krijgen ondanks een sterke overheidsinvloed op het beleid?

Kwesties als deze betreffen het interne functioneren van overheidsondernemingen in samenhang met de organisatie van en de controle op het gehele overheidsapparaat. (Overheidsonderneming is een ruimer begrip dan staatsonderneming; het ziet ook op ondernemingen van de lagere overheid - provincie en gemeente - ik zal daarom overheidsondernemingen gebruiken).

Het is een nog weinig betreden terrein waar meerdere disciplines bijdragen kunnen leveren om een visie te ontwikkelen. Tot nu toe is nl. van een duidelijk beleid op deze punten geen sprake geweest.

In dit artikel besteed ik met name aandacht aan de zeggenschap van de overheid in ondernemingen met verschillende rechtsvormen.

invloed op het beleid

In februari van dit jaar kwam in de Tweede Kamer een onderdeel van het beleid van de PTT ter sprake, nl. het verhuuren van meeluistertoestellen. Staatssecretaris Van Hulst gaf gedetailleerde antwoorden en deed toezeggingen t.a.v. enkele beleidswijzigingen. Over de nieuwbouw van een verkoopkantoor door DSM was minister Lubbers daarentegen wat minder uitvoerig. Hij merkte op dat bij de keuze van een plaats van vestiging vele factoren een rol speelden. En aangezien "... afweging tot de directe verantwoordelijkheid van de leiding van het bedrijf behoort, ligt het niet op de weg van ondergetekende als aandeelhouder van DSM om door het geven van concrete aanwijzingen in de verantwoordelijkheid van de bedrijfsleiding te treden". De kamerleden hadden de minister gevraagd om nieuwbouw in het herstrukturingsgebied in Zuid-Limburg! 1)

Omdat de omvang van de verantwoordelijkheid van een minister t.o.v. het parlement nauw samenhangt met zijn bevoegdheden kan men het bovenstaande zien als een gevolg van het feit dat de zeggenschap van de overheid varieert met de rechtsvorm van de onderneming. De PTT is nl. een staatsbedrijf, DSM een NV. Maar ook binnen categorieën ondernemingen met dezelfde rechtsvorm zoals overheids-NV's - waartoe ik de NV's reken met een directe overheidsdeelneming van 51% of meer - kan de zeggenschap aanzienlijk variëren, zoals hieronder nog zal blijken. De PTT en overheids NV's als DSM en NS worden tot de overheidsondernemingen gerekend door b.v. het Centre Européen de l'Entreprise Publiques (CEEP) te Brussel. Deze instelling verzamelt kwantitatieve en kwalitatieve gegevens betreffende overheidsondernemingen (ook wel publieke ondernemingen genoemd) in de EEG-lidstaten.2) Het is echter niet zonder meer duidelijk wat onder overheidsondernemingen verstaan moet worden. Na de 19e eeuwse periode van betrekkelijke onthouding van bemoeienis met het maatschappelijk leven, is de overheid op allerlei terreinen gaan optreden. De vraag wat een zinvol criterium is om daarin "ondernemen" te onderscheiden van andere overheidsactiviteiten laat ik hierin rusten.3) Ik ga ervan uit dat de overheid nu een aantal naar een economisch criterium gelijksoortige taken uitvoert die met "ondernemen" aangeduid kunnen worden.

gebrek aan visie, ook in de structuurnota

In Nederland is de overheid om uiteenlopende redenen tot ondernemen overgegaan. Bijvoorbeeld voorkomen van misbruik van monopolieposities (openbare nutsbedrijven), gebrek aan partikulier initiatief van Nederlandse zijde (staatsmijnen) en financiering van het bedrijfsleven (Herstelbank, later de Nationale Investeringsbank). Men nam zijn "boevlucht" tot dit middel als de meer traditionele middelen zoals vergunningenstelsel of fiscale faciliteiten tekortschoten. Een visie waarin alle aspecten van het overheidsondernemen duidelijk gestalte krijgen heeft daarbij ontbroken. Hierin onderscheidt Nederland zich niet van landen als Frankrijk, Duitsland, Italië, Engeland en België. Alleen bij de nationalisaties in Frankrijk en Engeland kort na

de tweede wereldoorlog was sprake van een meer bewuste en integrale aanpak. 5). Door de structuurnota wordt dit gebrek aan visie niet opgeheven. In hoofdstuk 1.7.1. wordt aandacht besteed aan het overheidsondernemen. Volstaan wordt met het opsommen van een aantal motieven waarom de overheid produktietaken uitvoert of zal gaan uitvoeren. Bovendien wordt opgemerkt dat ook de overheidsonderneming binnen "het marktmechanisme" moet functioneren. Uit deze laatste opmerking blijken impliciete vooronderstellingen m.b.t. de doelstellingen (rentabiliteit bv.) en mogelijkheden van een overheidsonderneming. Ook een andere opening wordt niet benut. Volgens de nota is ondernemen het zich direct met de voortbrenging van goederen en diensten bezighouden. Wat "direct" in dit verband betekent, wordt in het midden gelaten. Toch is voor een zinvolle discussie over de Nederlandse economische orde nodig dat toegelicht wordt niet alleen waarom maar ook hoe overheidsproductie plaatsvindt en zou moeten vinden. Er zouden bv. verschillende types van overheidsondernemingen kunnen worden onderscheiden en ontwikkeld en hun plaats in de economische orde zou ter discussie gesteld kunnen worden.

juridische vormgeving

De hierboven gegeven definitie van de overheidsonderneming kent zowel betekenis toe aan formele juridische invloed als aan langs andere wegen gerealiseerde feitelijke invloed. Een mogelijkheid voor het uitoefenen van die feitelijke invloed is gelegen in de aanwezige dubbelfuncties tussen bedrijven en overheid, o.a. via commissariaten. Aard en omvang van die invloed is echter moeilijk te meten.6) De rechtsvormen van de ondernemingen waar de overheid langs juridische weg invloed uitoefent of kan uitoefenen vertonen een wisselend beeld. In samenhang met de al genoemde uiteenlopende doeleinden die de overheid met ondernemen beoogde is op dit punt evenmin een consistent beleid gevoerd. Ook hier kan men spreken van een internationaal verschijnsel.7) Door dit opportunistische optreden zijn verschillen in de van toepassing zijnde rechtsnormen ontstaan die buiten het motief voor de keuze voor een bepaalde rechtsvorm liggen. Een voorbeeld is de medezeggenschap en rechtspositie van werknemers. Deze is bij een publiekrechtelijk bedrijf (zie aldaar) anders dan bij een NV of stichting. 8) Zo werd met het oog op financieringsmogelijkheden een afvalverwerkingsbedrijf in de NV-vorm opgericht door Rijnmond en een aantal gemeenten. Omzetting in een publiekrechtelijk bedrijf werd beoogd en toegezegd, maar is ca. 10 jaar later door allerlei oorzaken nog niet gerealiseerd. Daardoor missen de werknemers nog steeds hun beloofde ambtelijke status en is er van een directe politieke controle van het beleid ook geen sprake.9).

De ondernemingen waar de overheid langs juridische weg zeggenschap uitoefent, kunnen in twee groepen worden ingedeeld, ondernemingen met publiekrechtelijke rechtsvorm en die met privaatrechtelijke rechtsvorm. Of en hoe de verantwoordelijke overheidsorganen van die zeggenschap gebruikmaken, kan bij beide groepen gecontroleerd worden door politieke organen: parlement, provinciale staten en gemeenteraden.

publiekrechtelijke ondernemingen

Juristen verstaan onder publiekrecht wel de rechtsregels die betrekking hebben op de inrichting van de overheid. Met behulp van deze regels kan de overheid ondernemingen oprichten zowel met als zonder rechtspersoonlijkheid. De laatste categorie is verreweg het omvangrijkst en wordt gevormd door takken van dienst van de overheidshuishouding. Wel is het mogelijk dat deze takken van dienst volgens meer op commerciële activiteiten afgestemde regels worden beheerd dan de rest van de overheidshuishouding. (10). Is dit laatste het geval dan spreekt men van "bedrijven"; staatsbedrijven, provinciale bedrijven en gemeentebedrijven. Uit het bovenstaande volgt dat bij deze ondernemingen

- een politiek verantwoordelijk overheidsorgaan direkt met het beheer is belast
- minimaal de uitkomsten van het bedrijf op de begroting van resp. het rijk, provincie of gemeente tot uitdrukking komen
- de controle op het financiële overheidsbeleid onverkort van toepassing is
- de werknemers voor het grootste deel ambtenaren zijn.

Onder andere de PTT, de electriciteitsbedrijven van Noordholland, Friesland en Groningen en vele openbare nutsbedrijven behoren tot deze groep. Publiekrechtelijke ondernemingen met rechtspersoonlijkheid maken geen deel uit van de overheidshuishouding, zij zijn zelfstandig drager van rechten en plichten. Deze ondernemingen kunnen alleen door de formele wetgever (koning plus staten-generaal) worden opgericht middels een speciale wet. In die wet moet dan tevens worden bepaald in hoeverre de hierboven genoemde punten a t/m d van toepassing zijn.

Het beheer is in het algemeen aan een direktie of bestuur opgedragen; overheidsinvloed is dan gebaseerd op verantwoordingsplicht van die direktie en b.v. de bevoegdheid aanwijzingen te geven. Tot deze kleine groep kan men o.a. rekenen de rijkspostspaarbank (de PTT is met het beheer belast) en de Nederlandse Bank N.V. (ondanks de naam, de bank heeft een van N.V.'s afwijkende structuur op basis van de Bankwet). De overheidsinvloed gaat i.h.a. wat minder vergaand bij de categorie zonder rechtspersoonlijkheid, maar beslissende invloed op het beleid is in ieder geval mogelijk.

De publiekrechtelijke ondernemingen kunnen zonder meer tot de overheids-ondernemingen worden gerekend. Opge-merkt moet nog worden dat het aantal staatsbedrijven een dalende tendens vertoont; in 1967 werden de Staatsmijnen in een N.V. omgezet en in 1972 en 1974 werd het staatsbedrijf der artil-

lerie-inrichtingen opgesplitst in de NV Hembrug en de NV Eurometaal. Ook in relatieve zin daalt het aantal staatsbedrijven. Nieuwe activiteiten als stimulering van regio's worden middels de NV-vorm gerealiseerd: b.v. de NOM-NV voor het noorden des lands

privaatrechtelijke ondernemingen

Dit zijn ondernemingen die in principe door een of meer willekeurige Nederlandse rechtssubjekten kunnen worden opgericht. Het privaatrecht is het geheel van regels die betrekking hebben op de verhouding tussen de leden van de Nederlandse samenleving onderling. Deze regels maken ondernemen in verschillende rechtsvormen mogelijk. Nu maakt de overheid soms gebruik van deze mogelijkheid door zelf ondernemingen in een van die rechtsvormen op te richten, meestal een NV, BV (bv. de hierboven genoemde NOM) of stichting (de Nationale Stichting Casinospelen). Maar ook kan de overheid invloed gaan uitoefenen op al bestaande individuele ondernemingen die niet door de overheid zijn opgericht. Daarvoor zijn dan weer uiteenlopende middelen beschikbaar bv. sectorwetgeving, voorwaarden gesteld bij de afgifte van een vergunning en overeenkomsten. Zo worden grote delen van het NS-beleid bepaald door de overheid op basis van de Spoorwegwet, die dateert uit de tijd dat particuliere maatschappijen zich nog met de spoorwegexploitatie bezighielden. En de gemeente Rotterdam probeert d.m.v. de erfpacht-overeenkomst het sociaal beleid van ondernemingen te beïnvloeden. (11).

Tenslotte kan, als zo'n onderneming de NV of BV-vorm heeft, de overheid door kapitaaldeelname medezeggenschap verkrijgen. Vanwege de beperkte opzet van dit artikel zal ik me beperken tot de invloed van de overheid in NV's en BV's, voorzover die gebaseerd is op het aandeelhouderschap (door oprichting of door latere deelname ontstaan). Andere rechtsvormen waarvan m.n. de stichting nogal eens voorkomt, blijven dus buiten beschouwing, de andere middelen voor beleidsbeïnvloeding eveneens.

Een NV (ik gebruik nu NV om zowel NV als BV aan te duiden) heeft rechtspersoonlijkheid, heeft dus een van de overheidshuishouding afgescheiden vermogen en treedt zelfstandig op in het rechtsverkeer. De wet (boek 2 van het Burgerlijk Wetboek) verdeelt de bevoegdheden over de vennootschapsorganen. In elke NV komen als zodanig het bestuur en de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) voor.

In het algemeen is het bestuur belast met de uitvoering van het beleid en het optreden namens de NV. Daarover moet aan de AVA verantwoording worden afgelegd. De AVA heeft behalve benoemings- en ontslagrecht t.a.v. bestuurders en commissarissen de bevoegdheid tot het vaststellen van de jaarrekening en tot wijziging van de statuten en ontbinding van de NV. Een raad van commissarissen (RvC) kan worden benoemd. Deze houdt dan toezicht op het bestuur. Van de wettelijke bevoegdheidsverdeling mag echter op veel punten in de statuten worden afgeweken. Het gevolg is een zeer geschakeerd beeld, sommige organen hebben in de ene NV veel meer te zeggen dan in een andere en in de ene NV kunnen organen voorkomen die in andere niet bestaan (bv. de vergadering van prioriteitsaandeelhouders). Bovendien zijn er twee basis-typen NV's nl. de "gewone" NV en de "structuur" of "grote" NV. De wetgever heeft in 1972 voor bepaalde NV's een nieuw regiem ingevoerd, het zgn. structurregim. Grofweg valt een NV hieronder als zij tenminste 3 jaar een eigen vermogen van 10 mln. gulden of meer heeft, tenminste 100 arbeiders in Nederland in dienst heeft en een ondernemingsraad heeft ingesteld. (Sommige NV's zijn vrijgesteld, o.a. internationale holdings).

Bij deze structuur NV's is een raad van commissarissen (RvC) verplicht. Deze RvC heeft een sterkere positie dan een RvC van een gewone NV, deze positie is grotendeels verworven ten koste van bevoegdheden van de AVA. Deze RvC benoemt haar eigen leden (met veto van ondernemingsraad en AVA) en benoemt en ontslaat de bestuurders.

Wie bepaalt het beleid in een NV? In het algemeen is dit bij de gewone NV de RvC. Wel is het mogelijk de AVA via de statuten bij een structuur-NV goedkeuringsrechten te geven t.a.v. investeringsplannen of bepaalde rechtshandelingen. Maar de echte middelen om een beleid door te drukken, zoals benoemings- en ontslagrechten t.a.v. bestuurders en commissarissen ontbreken. Met het oog op overheids-NV's die onder de structuurwet vallen zijn twee regelingen opgenomen. Ten eerste kan - als dat in de statuten wordt bepaald - de overheid commissarissen benoemen, ten tweede kan een NV op verzoek van (delen van) het structurregim ontheven worden. Een dergelijk verzoek is tot nu toe slechts tweemaal door een overheids-NV ingediend, de NS en Bouwfonds Ned. Gemeenten. De waarde van het benoemen van overheidscommissarissen is overigens twijfelachtig. De overheid kan als benoemde instantie geen uitdrukkelijke opdrachten geven, zelfs als de commissaris ambtenaar is. Een commissaris is bovendien wettelijk gehouden zichten richten naar het belang van de onderneming. (12).

Vergelijkt men de publiekrechtelijke bedrijven met de NV waar de overheid aandeelhouder is, dan is er bij de NV een verantwoordingsniveau extra tussen het beleid in concrete situaties en de politieke verantwoordelijkheid. Over dit concrete beleid legt het bestuur verantwoording af aan de AVA; de AVA kan zelf geen beleid uitvoeren en in het algemeen niet namens de NV naar buiten toe optreden. Bovendien wordt in de structuur-NV het beleid in belangrijke mate bepaald door de RvC en veel minder door de AVA. Wel moet ook de RvC zich verantwoorden t.o.v. de AVA. Deelnemingen van de overheid van 51% en meer kunnen m.i. dan ook alleen tot de overheidsondernemingen worden gerekend op basis van dit aandeelhouderschap als de AVA een zeer sterke positie inneemt; daarvoor moeten dan in de statuten speciale regelingen zijn opgenomen.

de Staat als aandeelhouder

Het bovenstaande is alleen van toepassing als een overheid rechtstreeks aandeelhouder is. Wordt er via een overheids-NV - bv. DSM of NOM - deelgenomen dan wordt er nog een verantwoordingsniveau toegevoegd. De recente steunverlening aan het bedrijfsleven leidt t.o.v. dergelijke indirecte participaties, i.h.a. via de Nationale Investeringsbank. De staat is rechtstreeks aandeelhouder in ca. 35 NV's. De Minister van Financiën verstrekt m.i.v. 1976 jaarlijks een overzicht aan de Tweede Kamer (13). Ik doe op dit moment een onderzoek naar de zeggenschap van de staat op basis van het aandeelhouderschap in die NV's. Daarbij blijkt eerst goed hoe weinig lijn hierin te onderkennen valt. Is de positie van de AVA zoals gezegd per NV al geheel verschillend, de zeggenschap van de staat binnen die AVA varieert weer naar gelang het deelnemingspercentage. Daarbij is het mogelijk dat een minderheidsbelang op bepaalde punten zeggenschap geeft en dat bij een meerderheidsbelang toch medewerking van andere aandeelhouders nodig is. Een voorbeeld: voor statutenwijziging is in de statuten van een bepaalde NV een meerderheid van meer dan 75% van de uitgebrachte stemmen voorgeschreven. Op dit punt kan dan zowel een belang van 60% als een van 40% binnen de AVA dezelfde zeggenschap betekenen. Ook zijn er NV's waar naast de staat alleen andere - lagere - overheidsorganen als aandeelhouder kunnen funktioeneren. Dit staat bv. in de statuten van de NV Luchthaven Schiphol en de NV Vuilafvoering "VAM". Aansluitend op het slot van nr. 5 wil ik de hiergenoemde indirecte deelnemingen in principe niet tot de overheidsondernemingen rekenen. Maar ook de directe meerderheidsdeelnemingen van de staat kunnen niet op voorhand tot deze categorie worden gerekend. Op dit moment moet ik het hierbij laten.

tot slot

Een duidelijker visie op de overheidsonderneming zou het tot nu toe gevoerde opportunistische beleid kunnen verbeteren. Dit zou o.a. kunnen betekenen dat er enige orde kan worden geschapen in de hierboven beschreven wirwar van

bevoegdheden. Politieke controle zou dan eerder mogelijk zijn en bovendien efficiënter kunnen verlopen; m.i. valt er op dit gebied mn. bij de centrale overheid veel te verbeteren. Medezeggenschap van werknemers zou juist bij overheidsondernemingen speciale aandacht verdienen. Er is nl. een zekere spanning tussen invloed van de overheid en democratisering. Maar die medezeggenschap kan en moet m.i. in ieder geval uitgebreid worden en wel

tot aan de grenzen van die gewenste en gerealiseerde overheidsinvloed. Diskussies over nationalisatie als middel voor economische politiek worden zinvoller als ook duidelijk wordt hoe zo'n genationaliseerde onderneming er uit zou moeten zien. En uitspraken als "straks nog één bedrijf: de staat" gedaan door een ondernemer in verband met de recente steunverlening worden kurieus als blijkt dat niet veel ondernemers zich zelf zo zouden willen betitelen als ze slechts beschikten over de invloed die de staat door die ondersteuning verwerft. 14).

Adriaan Dorresteyn

P.S. Wegens plaatsgebrek kon het omvangrijke notenapparaat niet opgenomen worden. Waarvoor onze verontschuldigungen. De noten liggen ter inzage op kamer 1324, voor deze gelegenheid omgedoopt tot 'notenbar'.

de redactie.

Klynveld Kraayenhof & co ACCOUNTANTS

Ter versterking van onze ORGANISATIE GROEP zoeken wij ambitieuze

jonge academici

(standplaats Amsterdam)

Onze Organisatie Groep houdt zich vooral bezig met het adviseren van onze cliënten op het gebied van management, informatieverzorging en informatiesystemen, administratieve organisatie en automatisering.

Aan de geschikte kandidaten bieden wij een gevarieerde en gedegen opleiding zowel in theorie als in praktijk tot

organisatie-adviseur

Zij zullen in het algemeen werken in teamverband. Het gaat hierbij veelal om zowel het meehelpen tot een oplossing brengen van problemen als het tot realisatie brengen van deze oplossingen; en een ander onder dikwijls moeilijke omstandigheden. Wij denken aan academici in de leeftijd van 25-30 jaar met enige bedrijfservaring tijdens opleiding.

Zij die de uitdaging aandurven kunnen, bij voorkeur schriftelijk, solliciteren bij het Hoofd van de afdeling Personeelszaken, Prinses Irenestraat 59, Amsterdam. Telefoon 020 - 54 10 541.

Een psychotechnisch onderzoek maakt deel uit van de selectie-procedure.

Amsterdam Arnhem Breda Deventer Dordrecht Eindhoven 's-Gravenhage Groningen Haarlem Heerlen Hengelo Leeuwarden Maastricht Middelburg Rotterdam Utrecht Zwolle Antwerpen Barcelona Brussel Düsseldorf Hamburg Londen Madrid Parijs Zug Bogotá Buenos Aires Caracas Curaçao Jakarta Montevideo New York Paramaribo Rio de Janeiro Salvador Sao Paulo

tijdschrift voor politieke economie

In de loop van vorig jaar bespraken zo'n zestig economen en andere wetenschappers de mogelijkheden van een links economenblad. De noodzaak daarvan is zonneklaar: de economie heeft in het politieke krachtenveld in ons land een conservatieve werking. Tegenwoordig is voor studenten, wetenschappelijke medewerkers, vakbonden en leraren van groot belang. Het socialistisch perspectief is voor ons belangrijk, maar geen dogma: wetenschappelijke en politieke pluriformiteit kan een stuwende kracht zijn het behoudende karakter van de gangbare economische wetenschap te doorbreken.

Genoeg nu over de intenties. Het eerste nummer is gereed en biedt de gelegenheid te adstrueren hoe wij 'politieke economie' inhoud willen geven. Hoofdtijdschrift van dit eerste nummer is - hoe kan het ook anders - de werkloosheid en de werkgelegenheidsbeleid.

WERKGELEGENHEIDSBELEID 1972 - 1976

In het eerste artikel onderscheidt Hugo van der Laan, wetenschappelijk medewerker aan het Sociologisch Instituut van Leiden, een viertal beleidstypen in het werkgelegenheidsbeleid van de achterliggende jaren:

- een vraagvergroting beleid
- matiging van de bruto loonkosten
- directe steun aan bedrijven
- spreiding van de werkloosheid over de verschillende groepen op de arbeidsmarkt.

Er vindt een verschuiving plaats van het eerste, keynesiaanse geïntendeerde beleidstype naar een beleid van directe steun aan bedrijven en matiging van de bruto-loonkosten. Uit het zeer gedetailleerde overzicht van de maatregelen die de overheid trof, kan men opmaken dat deze beleidsomgeving zich manifesteert in niet voor misverstand vatbare zaken als steun aan Nederhorst e.d., maar ook in de verlaging van de loonbelasting. Sommigen menen misschien dat dit typisch keynesiaans is, maar omdat de loonbelasting verlaagd wordt teneinde de looneisen te matigen, resulteert geen vraagvergroting.

HET 1%-BELEID

Het 1%-beleid is tezamen met het loonbeleid en het structuurbeleid de basis van het werkgelegenheidsbeleid nu en in de nabije toekomst. Wiemer Salverda, wetenschappelijk medewerker aan de Rijksuniversiteit van Groningen, zet uiteen wat deze operatie beoogt en welke bedragen er mee gemoeid zijn. De uiteenlopende bedragen die op basis van de 1%-norm zouden moeten worden bezuinigd, de meevallers, de dubbel-tellingen en de onduidelijkheid waarom nu juist één procent tot norm is verheven, trekken de noodzaak van deze maatregel in twijfel. Het laatste deel van het artikel ontkracht de argumenten waarmee de operatie wordt verdedigd en die de discussie tussen economen de laatste tijd lijken te overheersen: de sluipende socialisatie, de 1-procent als linkse norm en de tegenstelling tussen 'aktieven' en 'niet-aktieven'.

Spreeken van een linkse norm wordt wel heel ongelooftwaardig als de 14 miljard bezuinigingen op de bruto lonen worden gesteld tegenover de 15 miljard die Minister Lubbers via zijn structuurbeleid wil uitgeven voor de verhoging van de winst.

VERBORGEN WERKLOOSHEID

Ook in het derde artikel wordt een gebruikelijke doch onjuiste voorstelling van zaken ontkracht. Het betreft hier de werkloosheidscijfers zelf. Grote groepen werklozen worden niet in de officiële werkloosheidscijfers opgenomen. Dat is bekend. Om welke groepen het precies gaat en vooral: hoe groot die groepen zijn, is niet bekend. Wiemer Salverda en ondergetekende hebben een gedetailleerde schatting gemaakt van onder meer niet meegetelde werklozen in sociale werkplaatsen, op extra-werkgelegenheidsprogramma's, onder schoolverlaters, vrouwen, buitenlandse arbeidskrachten en WAO-ers. De verborgen werkloosheid blijkt in de loop der jaren steeds groter te worden, hetgeen betekent dat de toch al onrustbarende officiële cijfers een steeds meer vertekend beeld geven. Hoewel nog lang niet alle verborgen werklozen zijn meegeteld, komen we al tot een getal van ruim 80.000 manjaren in 1976.

JEUGDWERKLOOSHEID

Jan de Jonge, wetenschappelijk medewerker van het Instituut voor Andragogie, doet verslag van een uitgebreid onderzoek naar de achtergronden van de jeugdwerkloosheid. Eerst toetst (en verwerpt) hij de hypothesen dat de relatief hoge jeugdwerkloosheid zou zijn veroorzaakt door de invoering van het minimum jeugdloon (in 1974) resp. door de verlenging van de partiële leerplicht. Vervolgens gaat hij na of de arbeidskostentheorie van het Centraal Planbureau soelaas biedt.

De empirische basis van deze theorie blijkt echter te zwak. Een makro-economische analyse blijkt derhalve de overmatige jeugdwerkloosheid niet te kunnen verklaren. Onderzoek van drie sectoren waarin relatief veel jongeren werkzaam zijn - de bouw, de konfektie en de detailhandel - leidt naar een complex van oorzaken die ook nog per sektor verschillen. Alleen in de detailhandel speelt, als onderdeel van dit complex, de invoering van de minimumjeugdloon een rol.

Aan het slot van dit artikel wordt een poging gedaan dit complex van oorzaken vanuit het prijsvormingsproces op de goederenmarkt te begrijpen. De schrijver komt tot een eerste aanzet, omdat er nog veel onderzoek gedaan zal moeten worden om de beweringen op hun empirische houdbaarheid te toetsen.

DE NEDERHORST/AFFAIRE.

Het laatste artikel, dat enigszins losstaat van het hoofdthema, bevat een nauwgezette beschrijving van de verwickelingen waarin het (voormalige) Nederhorst-concern geraakte. De schrijvers, Arend Stemerding en Herman Verbeek uit Groningen, blijken zeer goed op de hoogte en onthullen hoe de OGEM met steun van de overheid de zeer gewilde bouwdivisie van het concern overneemt. Tegenover deze overheidssteun staat een minimum aan overheidsinvloed. Wat erger is, is dat door het splitsen van Nederhorst in een bouw- en een staalgedeelte deze laatste poot haar overlevingskansen zag geminimaliseerd. Werkloosheid was het gevolg. De duistere manipulaties rond bezit en macht, waarbij ook Minister Lubbers persoonlijk betrokken was, zijn onthullend. De geloofwaardigheid van het werkgelegenheidsbeleid, waarin de directe steun aan het bedrijfsleven een steeds belangrijker plaats inneemt, zou ermee gediend zijn als er openbaarheid kwam inzake deze steun.

Het Tijdschrift voor Politieke Economie verschijnt 4 maal per jaar. De omvang zal 100 pagina's per nummer zijn; het eerste nummer is extra dik (160 pag.). De prijs van losse nummers is f8,50. Een abonnement geldt voor een kalenderjaar en kost f30,- minus f7,50 voor elk nummer van de betreffende jaargang dat reeds verschenen is. Storting op postrekening 2069977 t.n.v. SUA, Weesperstraat 51 te Amsterdam onder vermelding van 'abonnement TPE'.

Hoofdthema's van volgende nummers zijn: koopkracht en prijscompensatie, CPB-modellen en Kernenergie. Voor bijdragen ook wat betreft andere thema's, boekbesprekingen of korte berichten, kunt u contact opnemen met

Dick van Haaster
Commelinstraat 77
Amsterdam, 020-350362

In het kader van de postdoctorale lezingencyclus ter gelegenheid van het emeritaat van Prof. Mr. K. Vonk, sprak dinsdag 15 maart Mr. M. van den Bos.
Onderwerp: Ontwikkelingen in de West-Europese Binnenvaart.
De Heer Van den Bos is directeur van de Europese Waterweg-Transporten bv.

Mr. M. van den Bos

LEZINGENCYCLUS: VERVOERSBESLUITVORMING EN-ANALYSE

marktaandeel

De binnenscheepvaart verzorgt een belangrijk deel van het totale inland transport in West-Europa. In Nederland is dit ca. 40% (722 mln. ton) van het totaal binnenlands vervoerd gewicht, in Duitsland, België en Frankrijk is dit resp. 30,15 en 5 proc. ent. (cijfers 1973). De Rijn gekoppeld aan Moezel, Main en Neckar is de grootste vervoersader, gevolgd door de Maas (vooral voor België). Het is met name het aandeel van de nederlandse binnenscheepvaart in het totaal waarover wij het verder zullen gaan hebben.

De verlader maakt, mede gelet op het grote net van goede waterwegen in Nederland, graag gebruik van de binnenvaart door de lage vervoersprijzen. Vooral massagoederen vragen om deze goedkope (maar trage) vervoerstechniek, deze goederen zijn hoofdzakelijk bestemd voor de zware industrie en de chemische sector. De combinatie zeehavens en binnenvaart heeft een sterke infrastructurele invloed en een grote hoeveelheid industriële complexen valt dan ook langs de Rijn te vinden. Statistieken hebben voor 1973 voor Rijnmond een doorvoer van 90% en gelost (uitvoer) 90% per binnenschip aangegeven.

Van de ruim 19000 schepen die in Nederland geregistreerd staan vallen er 11000 onder de categorie "luxe" en rekt men een aantal van ca. 8000 tot de binnenschepen met een laadcapaciteit van ruim 5 mln. ton. Van deze 5 mln. ton is 10% ingeschakeld in de tankvaart, rest "droge lading". Nederland telt ca. 5950 ondernemingen in deze tak van vervoer waaronder ca. 5150 "ondernemingen" bestaan uit 1 schip met hun bemanning (gezin). Deze particuliere schippers beveren hoofdzakelijk alleen de nederlandse wateren, sommigen begeven zich in een bepaald samenwerkingsverband op het buitenland.

rederijen

De rederijen doen zo goed als alleen mee in de internationale vaart. De Wet Evenredige Vruchtverdeling is vooraf voor de rederijen niet aantrekkelijk. Men kan alleen tegen een vaste prijs op de vrachtenbeurs een lading krijgen maar dan moeten ze wel net als de schippers op hun beurt wachten, e.e.a. is commercieel gezien volledig oninteressant. De internationale Rijnvaart is echter wel een vrij marktgebied. De rederijen danken hun oorsprong aan hun functie als verlengstuk van de kolenmijnen, kolenimporteurs, ertshandelaren, en ook zeerederijen hebben zich wel toegelegd op deze vervoerstak. In Zwitserland en Frankrijk zijn het hoofdzakelijk staatsrederijen die de binnenvaart verzorgen. Gelijk het Nederlands wegvervoer heeft de binnenvaart te kampen met een tonnage overschot. Door het wegvalen van de kolentransporten zijn er veel schepen bijgekomen op de vrije markt.

waterstanden

De rentabiliteit van de rijnvaart is bovendien sterk afhankelijk van de waterstanden. In 1975, toen er veel hoge waterstanden waren konden de schepen steeds optimaal beladen worden, en ontstond er een grote overcapaciteit in het aanbod van laadvermogen met als gevolg veel wachtdagen en lage prijzen op de vrije markt. In 1976 daarentegen stond de waterstand gemiddeld een laadrendement van 60% toe en was de vraag naar scheepsruimte bijzonder groot.

Door deze schommelingen in de waterstanden is dus wel enige reservecapaciteit geweest.

Volgens de heer Van de Bos heeft de Evenredige Vruchtverdeling (onder elkaar de Evenredige Verdeling van de armoede) het eigenvervoer sterk doen toenemen. De nederlandse vervoerders hebben met dat al een te laag inkomen, waardoor ook de vloot aan het verouderen is.

De E.E.G. pleit al jaren voor het aan banden leggen van de vrije vrachtmarkt, hetgeen de dood in de pot is volgens de heer Van de Bos, omdat hierdoor het grote aandeel van de nederlandse binnenvaart in het internationale vervoer dreigt verloren te gaan. De internationale rijnvaart heeft zijn vloot steeds dusdanig kunnen moderniseren, dat de vrachtprijzen vanaf 1955 tot 1974 nauwelijks zijn gestegen. De oude schepen zijn steeds naar de binnenvaart gegaan waarmee een structureel eigen graf gegraven is.

AGE-SEMINAR

Het is dit jaar bijna allemaal structuurpolitiek wat de klok slaat. ROSTRA heeft haar jaarlijkse artikelenreeks aan dit thema gewijd, ook niet-economische faculteiten hebben zich op het onderwerp gestort en zinsneden uit de nota-Lubbers als 'haaks op elkaar' en 'inverdiene' zijn inmiddels gevleugelde uitdrukkingen geworden. Als hogtepunt komt nu, lang verwacht en toch gekomen, een seminar over structuurpolitiek. Dit seminar wordt georganiseerd door de Aktiegroep Economen en draagt de titel: 'mogelijkheden en moeilijkheden van een progressief structuurbeleid'.

Het seminar zal 2 dagen in beslag nemen, vermoedelijk 17 en 24 mei. De eerste dag is gericht op de structurele veranderingen die zich de laatste jaren in de verschillende sectoren hebben voorgedaan. De volgende 3 bedrijfstakken worden onder de loep genomen, waarbij zoveel mogelijk parallellen met andere sectoren worden getrokken:

- de farmacie door Rob de Lange.
- de confectie door Maarten van Klaveren
- het bankwezen door Kees van de Pijl (onder voorbehoud)

Deze eerste dag moet de basis leggen voor de tweede dag waarop het eigen-

Hoewel Van Hulten terecht van mening is dat de evenredige vruchtverdeling dodelijk zal zijn voor de binnenvaart heeft hij nogal ontactisch aangestuurd op een liberalisering en sloopregeling, de gevolgen waren een brute blokkade van de particuliere binnenvaartschippers. Zij voelzen zich nu sterk en gaan hun eisen verzwaren. De oplegging zoals Van Hulten die voorstelt is wenselijk te noemen voor de bedrijfstak maar omdat VH wel tegenstand verwacht van de schippers wil hij deze kwestie over de verkiezingen heentillen.

Ook in het buitenland dreigt men nu het vertrouwen in de nederlandse politiek over dit onderwerp te verliezen, en de roep om de vaste vrachttarieven zal hierdoor onherroepelijk gaan toenemen, waarmee de positie voor de nederlandse binnenvaart en de havens dreigt te verslechteren.

Andere problemen gaan zich voordoen bij de totstandkoming van de Rijn-Main-Donau verbinding die rond 1985 gereed zal komen en waardoor de oostbloklanden vrijelijk van de Rijn gebruik zullen maken om hier de markt te veroveren. Gelet op de economische geaardheid van de oostbloklanden zal west-europa geen voordeel putten uit deze mogelijke marktgebiedvergroting, integendeel, russische rederijen zullen zich langs de Rijn en in de havens willen vestigen, de eersten zijn reeds gevestigd in Antwerpen en Hamburg. De Batavieren lijken dus hun navolgers in de "oostblokkers" te gaan krijgen (red.) De spreker vertrouwt ons toe dat vroegtijdig zal worden geprobeerd aan deze onwenselijke situatie een einde te maken, hoe mocht hij niet verklappen.

PB

lijke onderwerp aan bod komt. Als sprekers zijn uitgenodigd:

- Dik van der Laan van de Industriebond NVV.
- Stuart Holland uit Engeland, University of Sussex.

Dik van der Laan behoeft geen introductie, dunkt mij. Stuart Holland is een van de belangrijke mannen van de linkervleugel van Labourparty. Hij was een van de adviseurs van Harold Wilson gedurende 1967-68 en heeft het een en ander geschreven over staatsondernemingen, regionale politiek, de EEG en structuurpolitiek. Met name zijn laatste boek, *The Socialist Challenge*, staat momenteel in het middelpunt van de belangstelling; in het februari-nummer van ROSTRA staat een recensie van dit boek. Op het seminar zal Stuart Holland voornamelijk aandacht besteden aan het structuurbeleid in Engeland.

Al met al ziet het programma er veelbelovend uit. Pak dus de agenda en hou de 17^e en de 24^e voorlopig vrij. Nadere berichten over precieze data en het definitieve programma zullen volgen. Hou het inde gaten. En komen natuurlijk!

H.V.

kring van amsterdamse economen

In het kader van de postdoctorale lezingencyclus ter gelegenheid van het emeritaat van Prof. Mr. K. Vonk, sprak op dinsdag 8 maart Ir. S. A. Posthumus.
Onderwerp: "De opbouw van een nationaal zeehavenbeleid".
De Heer Posthumus is voorzitter van de Commissie Zeehavenoverleg.

Ir. S. A. Posthumus

LEZINGENCYCLUS: VERVOERSBESLUITVORMING EN-ANALYSE

Spreeker begon zijn lezing met een woord van lof aan het adres van de scheidende professor, die veel heeft gedaan op het gebied van verkeer en vervoer in het algemeen; onderzoeken en vakbekwame medewerking hebben hen veel aanzien doen verwerven. Op z'n minst 25 jaar kruisen de wegen van de spreker en Prof. Vonk elkaar in de verschillende vergaderingen en commissies.

Meteen al kon uit de manier van optreden van de spreker worden afgeleid dat er gesproken zou gaan worden over wat een belangrijke onderwerpen. Niemand van de aanwezigen zal het namelijk ontgaan zijn dat de spreker reeds na ca. 5 minuten al zeker een halve liter water had gedronken uit de kan, waaruit andere sprekers tot nu nauwelijks hadden durven drinken.

De spreker verontschuldigde zich voor zijn technische opleiding en stelde dat opmerkingen en punten door hem aangevoerd met het instrumentarium van de economen mogelijk zullen leiden tot een voortgaande opbouw van het zeehavenoverleg tussen de havens in de verschillende landen.

definitie

Met betrekking tot het begrip "nationaal zeehavenbeleid" zijn een groot aantal definities in omloop.

Eén ervan luidt: een nationaal zeehavenbeleid is een beleid dat is opgebouwd op basis van de inzichten en verantwoordelijkheden van alle bij de havens direct betrokken geledingen van overheid en bedrijfsleven, zodanig dat binnen het kader van het totale overheidsbeleid een zo groot mogelijke bijdrage wordt geleverd aan het algemeen welzijn. Teneinde te bewerkstelligen dat de meest betrokkenen bij het zeehaven gebeuren het nationaal zeehavenbeleid gezamenlijk zouden kunnen opbouwen werd op 18 december 1968 de Commissie Zeehavenoverleg ingesteld.

Minder oppervlakkig beleidsmateriaal werd nu geëist dan de zeehavennota (1966) van Zuurhof en Boogaarts had geboden. De Commissie is samengesteld uit 36 vertegenwoordigers van de overheid, de havenbeheerders en het bedrijfsleven. Een Commissie die tot taak heeft te trachten middels overleg te adviseren aan de minister van verkeer en waterstaat alsmede als leden elkaar te informeren (in een zo vroeg mogelijk stadium) en voor zover wenselijk activiteiten te coördineren en te harmoniseren.

écht overleg

Hoewel aanvankelijk van écht overleg nog geenszins sprake was leek echter de weezin om met elkaar de informatie te delen en überhaupt aan dezelfde tafel te willen zitten teneinde. Een tijdperk waarin de havens elkaar onderling in het geniep de vliegen probeerden af te vangen moest beëindigd worden en men mag reeds stellen dat stappen op deze weg al met al veel verbetering hebben gebracht.

De kans dat een delegatie amsterdamse havenvertegenwoordigers in Leningrad acquisitie voert terwijl rotterdamers dit in Moskou doen is kleiner geworden maar schijnt nog wel voor te komen. Het buitenland zal van een dergelijke verdeeldheid gebruik kunnen maken, en dergelijke verdeelde politiek naar buiten is ook daarom niet wenselijk.

Eén der belangrijkste adviesaanvragen waarmede de Commissie zich heeft beziggehouden was het zoeken naar een beter functionerende bestuurs- en beheersstructuur der zeehavengebieden. Genoemd advies werd inmiddels uitgebracht en thans beleven we de fase van nadere concretisering. Daartoe zal een wettelijk kader moeten worden gecreëerd voor de instelling van een Nationale Havenraad.

Mc. Kinsey

In het algemeen zijn reorganisaties gewenst als de nieuwe structuur betere besturing en beheersing noodzakelijk maakt. Over de manier waarop reorganisaties dipnen te geschieden merkte de heer Posthumus op dat de havenbedrijven moeten proberen de zaken zelf op orde te brengen. "Organisatieadviseurs zoals Mc. Kinsey hebben (te) veel tijd nodig, zijn veel te duur en komen zeker niet tot betere oplossingen". De grotere snelheid in de beslissingen zal de resultaten goed doen. Hoewel de Nationale Havenraad alleen adviserende bevoegdheid heeft mag verwacht worden dat hieraan toch een sterker beleidsbepalend karakter voor de overheid zal worden toegekend (dwingend adviseren? red.).

In Engeland bestaat reeds een National Port Council, welke wordt ingeschakeld bij haven investeringen boven een bedrag van 10 miljoen pond, ongeacht wie of de investering doet; In Nederland heeft de Commissie Zeehavenoverleg geadviseerd in het Rijnpoortproject, Voorhaven, Tarievenharmonisatie, Gezamenlijke acquisitie e.a. Als belangrijke aspecten voor een nationaal zeehavenbeleid zijn ondermeer te noemen fiscaal-economische-, infrastructurale-, werkgelegenheids-, milieu-hygiënische- en ruimtelijke aspecten.

uitgangspunten

Voorts dienen binnen dit kader een aantal uitgangspunten te worden gekozen zoals:

1. Een naast elkaar leven van de Nederlandse zeehavens. Dit maakt het mogelijk de vervoersstromen via de Nederlandse havens te optimaliseren. Bovendien wordt elk der havens geprikkeld de kwaliteit van zijn dienstenpakket zo hoog mogelijk op te voeren, waardoor de concurrentiepositie van elke Nederlandse zeehaven alsook onze nationale zeehavenconcurrentiepositie geoptimaliseerd wordt.

2. Een gezonde concurrentie tussen onze havens. Dit is een term die veel wordt gehoord maar helaas moeilijk te grijpen is. Een nadere aanduiding zou kunnen

luiden een situatie waarbij de havendiens- ten niet beneden kostprijs worden aangeboden.

3. Enigerlei vorm van capaciteitsbeheersing is noodzakelijk, teneinde moordende concurrentie als gevolg van gecreëerde overcapaciteit te voorkomen. Wel dienen bij dit vraagstuk twee aspecten te worden onderscheiden, namelijk: een kwantitatief en een kwalitatief aspect. Voor handhaving en ontwikkeling van de havenfunctie is het kwalitatieve aspect uiteraard een technische voorwaarde, het kwaliteitsaspect is echter essentieel. Als beide aspecten conflicteren dient aan de kwaliteit een hoge prioriteit te worden gegeven.

4. Het totaal nationaal investeringsbudget is beperkt. Zorgvuldig dient te worden omgegaan met de schaarse middelen. Optimalisering van de effectiviteit kan worden bereikt door coördinatie van investeringsbeslissingen van de centrale overheid, havenbeheerders en havenbedrijfsleven.

5. Rekening houden met werkgelegenheid, milieu en ruimtelijke aspecten betekent een zorgvuldige afweging tussén welvaart en welzijn, die zo moeilijk is vanwege onderlinge afhankelijkheid.

In het slotwoord benadrukte de spreker het belang van een betere afweging van eerder genoemde aspecten in een kostenbatenanalyse (voer voor economen dus, red)

BP

AIESEC

De economische faculteit en het Plaatsingsbureau Economen organiseren op donderdag 21 april, in samenwerking met de AIESEC-Amsterdam, een voorlichtingsavond over de mogelijkheden, die studenten na hun afstuderen hebben om een (tijdelijke) baan te vinden op het gebied van de Ontwikkelingssamenwerking. Door uitzending naar een van de landen in de Derde Wereld.

Op die avond zal dhr. Beentjes van de Directie Internationale Technische Hulp van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (de bemiddelende instantie voor de uitvoering van Nederlandse bilaterale hulpverlening en de werving van personeel voor de uitvoering van ontwikkelingsprogramma's van internationale organisaties, waaronder de V.N.) een drietal inleidingen houden.

om 19.00 uur in zaal	1174
20.30	" 2249
21.30	" 2249

De eerste van deze drie lezingen is zonder voorafmelding voor iedereen toegankelijk. Voor de beide andere lezingen is aanmelding bij de AIESEC, kamer 1136, gewenst. Belangstellende studenten worden hierbij van harte uitgenodigd.

kandidaatsraad

Al een paar vergaderingen heeft de kandidaatsraad gemeend zich over het evaluatie-probleem te moeten buigen. Dit naar aanleiding van een concept-rapport alsmede een notitie van het Cowo *, betreffende de "evaluatie kandidaatsfase economie". Deze schriftelijke neerslag van twee evaluerende onderzoeken (m.b.t. statistiek en financiëring), leidde eigenlijk tot weinig nieuwe inzichten.

Enkele voorzichtige aanbevelingen die aan het eind van de notitie worden genoteerd, zijn:

- de doelstellingen die men met het onderwijs wil verwezenlijken moeten verder uitgewerkt worden.
- er zou een verband tussen effectief studeren en toetsing moeten zijn (al werd dit niet gevonden).
- men moet meer rekening houden met spreiding in het studietempo.

historie

De fakulteitsraad wilde graag weten wat er voor mogelijkheden zijn om een permanent evaluatiesysteem voor de verschillende onderdelen en fasen van de studie te ontwikkelen. Men vroeg o.m. aan de U.R. omtrent haar ervaringen met evalueren. Deze besloot het Cowo erbij te betrekken, om mogelijkheden voor het een en ander na te gaan.

In gezamenlijk overleg werd besloten een procedure te volgen waarin het Cowo zich op de (kandidaats-)vakken Statistiek en Financiëring zou richten.

evaluatie

De definitie van evalueren welke het Cowo hanteert is:

"Evalueren van een stuk onderwijs is het verzamelen van informatie over dat stuk onderwijs met behulp waarvan beslissingen kunnen worden genomen over hoe dat stuk onderwijs de volgende keer moet worden verzorgd".

Twee dingen vallen op (die eigenlijk logisch samenhangen):

- op basis van ervaringen in het verleden,

- neemt men beslissingen welke invloed hebben op het in de toekomst te verzorgen onderwijs.

- Het Cowo onderscheidt in de door haar gevolgde procedure, 6 fasen,
1. de doelsinden expliciet formuleren
 2. de wenselijkheid van deze doelstellingen nagaan.
 3. een analyse van het onderwijs
 4. specificatie van evaluatie-vraagstellingen.
 5. keuze van het evaluatie-instrument (interview, discussie) en van relevante responsen.
 6. beslissingen nemen.

De beide onderzochte vakgebieden geven in grote lijnen hetzelfde beeld.

- de gemiddelde en nominale studielast stemmen vrij aardig overeen, al is de spreiding tussen studenten onderling erg verschillend.

- 3 weken voor het tentamen achten de studenten zich slecht voorbereid, en hebben bovendien een onscherp beeld van de tentameneisen.

- het zelfstandig maken van oefenvraagstukken gaat de studenten matig tot slecht af.

- de slaagkans op de toets van de studenten die zich beter voorbereid

achten, is niet significant groter dan van hen die zeggen minder goed voorbereid te zijn.

en verder

De notitie van het Cowo zal nog door de U.R. besproken worden, en, al dan niet voorzien van een begeleidende brief, aan de F.R. doorgestuurd worden.

Het zal duidelijk zijn, dat er weinig aanleiding bestaat om opeens als een gek aan het evalueren van allerlei vakken te beginnen. De resultaten zijn weinig verbazingwekkend. Wat je je afvraagt is, of eenvoudigers methoden niet beter zullen werken.

"Mentorgroepjes" kunnen zowel de persoonlijke motivatie als de helderheid van de te bestuderen stof bevorderen. En dan nog niet te denken aan de iets meer persoonlijke band tussen studenten onderling. ~~StXXXXX~~

Studenten in de vakgroep. En dan wordt meteen -aan de wieg van het onderwijs- duidelijk(er) wat studenten aanspreekt en wat niet. (bijv. in ieder blok uit dat blok een student, die het betreffende vak in een van de drie blokken volgt).

Een bundeling van vragenlijsten met antwoorden en toelichtingen, kan studenten een duidelijker beeld geven van wat hen te wachten staat. (En dan het liefst nog een bijeenkomst aan deze "bundeling" weiden).

Voorop bij alles moeten de betrokkenen zelf staan. Het gevaar dat de heer van Stuyvenberg in de kandidaatsraad signaleerde -een grote mate van onderdrukking van de individualiteit (de studenten als "eenheidsworstmensen")- is levensgroot aanwezig.

Bedolven onder voorstellen, adviezen, wijzigingen, reglementen vanuit Den Haag, wensen uit het bedrijfsleven, van Agt als de Nieuwe Christus, vergeet men wel eens waar het om gaat, om mensen!

Jos Smit

secretaris kandidaatsraad

propedeuse,

Zoals beloofd zal ik deze maand een tipje van de sluier oplichten, de sluier waaronder zich de resultaten van de enquête uit februari bevinden.

Alle gevolgtrekkingen kunnen nog niet gegeven worden, daar de enquête nog in behandeling is in de P.R.

Een punt dat de belangstelling naar zich toetrok was het grote aantal afgewezen studenten bij de toetsen boekhouden en statistiek. Wat betreft boekhouden, dacht men dit te kunnen toeschrijven aan het feit dat deze toets, samen met twee anderen, binnen 5 dagen werd afgenomen. Echter kan men dit m.i. ook zien in de omstandigheid van het ontbreken van een langzame (=normale) cursus boekhouden. De mogelijkheid van het (weder?) invoeren van deze cursus staat echter nog ter discussie en het is de vraag of men tot een slotsom zal komen, voordat de nieuwe roosters gemaakt zullen zijn.

Een probleem in deze is dat enkele vakgroepen klagen dat een langzame cursus boekhouden ten koste van hun vak zal gaan, terwijl andere vakgroepen zo'n probleem niet onderkennen. De vakgroep boekhouden is onverschillig t.o.v. de uitkomst.

Het bedroevende resultaat bij statistiek dacht de heer Venekamp te kunnen toeschrijven aan een onderschatting van de studenten van de A-toets. Hij wees er in dit verband op dat de resultaten van de B-toets in het algemeen beter zijn dan die van de A-toets.

Ook zag de heer Venekamp geen heil in het verlengen van de tijdsduur van de statistiek-toets. Dit omdat naar zijn mening 2 uur voldoende moet zijn (gebaseerd op historische gronden), terwijl overige vakken een tijdsduur van 3 uur prefereren. Wel werd overeen ge-

komen dat een uitlooptijd mogelijk moest zijn. Frappant in de enquête was ook dat veel mensen vertelden matig tot geen inzicht te hebben in de universitaire structuur. Frappant temeer daar wij deze mensen nooit iets horen vragen of zelfs nooit op een P.R. vergadering of een F.R.-vergadering mogen begroeten. Men komt niet ondanks dat deze vergaderingen openbaar zijn, of was dat niet bekend?

Een cursus studievaardigheid, zo bleek uit de enquête, zou indien aanwezig, grote belangstelling genieten. Voor diegenen die zich hier positief tegenoverstelden kan ik zeggen dat de mogelijkheid in overweging wordt genomen en dat het te hopen is dat de cursus er volgend jaar is.

Tot zover een korte noot over de enquête, heb je nog meer belangstelling, schroom dan niet om naar je P.R. vertegenwoordiger te gaan. Deze zal je ongetwijfeld nog meer tekst en uitleg kunnen geven. Een reactie van jullie, is voor ons meteen een goede controle of jullie de enquête wel serieus hebben ingevuld. Ter afsluiting wilde ik graag een mededeling doen over enige van jullie actieve medestudenten. Enkele uit dit selecte groepje hebben namelijk de intensie gehad om een discussie-nota op te stellen betreffende de propedeuse. In deze nota worden nog eens de doelstellingen aangehaald voor het propedeutisch-jaar en kritisch bezien. Op die punten waar gebreken bleken komt deze nota met concrete voorstellen tot verandering. De nota is reeds aan P.R. en aan de vakgroepen aangeboden. De P.R. hoopt kort na de vakantie de nota te kunnen behandelen

Mic. v. Wijk.

Bindelijk zal ook Prof. Vonk himself zijn afscheidscollege geven. Hoewel hij reeds per 1 september 1976 met emeritaat is gegaan, moest zijn oorspronkelijk geplande college door ziekte geannuleerd worden.

Het afscheidscollege vindt nu plaats op maandag 16 mei a.s. om 16.00 uur in zaal 1174. Na afloop daarvan bestaat er bovendien gelegenheid om tijdens een informele receptie in de koffiekamer, van Prof. Vonk afscheid te nemen.

Voor beginnende economen ligt er ook in onzekere tijden een kei van een baan bij Van Dien+Co

Voor kwaliteit is er nu eenmaal altijd werk. Werk dat je toekomt. Want als je na drie jaar praktijk het accountantsdiploma in je zak hebt, dan ga je bij Van Dien+Co ook accountantswerk doen. In onze groeiende organisatie ontstaan immers steeds nieuwe accountantsplaatsen, zodat je carrière niet wordt geblokkeerd.

Voorwaarde is wél, dat je in de bedrijfseconomische richting bent afgestudeerd. Dat je keuzepakket de accountancyvakken omvat. Dat je werklustig bent. En over gezond verstand beschikt.

Als je al weet, dat de accountancy geen saai en sullig beroep is, dan kunnen wij je nog vertellen:

- dat de accountancy de laatste jaren steeds meer maatschappijgericht – en technisch-methodisch – steeds geavanceerder wordt, waardoor een grote verscheidenheid aan boeiende functies en werkgebieden is ontstaan;
- dat, om eens over werkomgeving te praten, de kantoren van Van Dien+Co modern-aantrekkelijk zijn ingericht, een sfeer van de hedendaagse verhoudingen ademen;
- dat Van Dien+Co elk jaar een sociaal jaarverslag laat verschijnen, waarin het personeelsbeleid in openheid voor ieder uit de doeken wordt gedaan;
- dat je bij Van Dien+Co gezond-snel zélf naar de cliënt gaat, dat je in de accountancy een grote mate van zelfstandigheid geniet en dat je veel extern bezig bent;
- dat je bij Van Dien+Co niet in de massa ondergaat, maar, integendeel, op tal van carrièrelijnen kunt inspelen.

Een kei van een baan. Een moderne, afwisselende job, waarin je in feite je carrière zelf in de hand hebt. Als je de kennis en de wil bezit om dát waar te maken, dan willen wij je graag zien. Bel op of schrijf een brief aan ons hoofd personeelszaken. Wij nemen dan contact met je op.

**VAN DIEN+CO - Accountants,
Amsterdam-Oost, Fizeastraat 2,
telefoon 020-91 01 11**

AMSTERDAM
APELDOORN
ARNHEM
BREDA
EINDHOVEN
ENSCHEDÉ

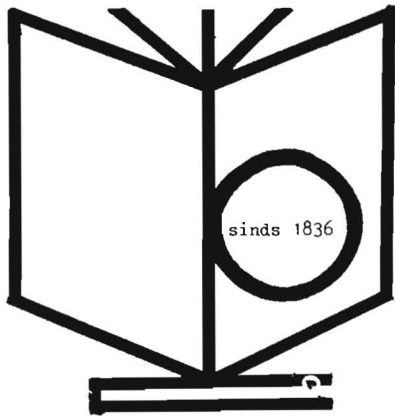
'S-GRAVENHAGE-RIJSWIJK
GRONINGEN-HAREN
HAARLEM
'S-HERTOGENBOSCH
HOOGVEEEN
LEEWARDEN

LOCHEM
MAASTRICHT
ROTTERDAM
TILBURG
UTRECHT
VENLO

ZAANDAM
ZWOLLE

ANTWERPEN
BRUSSEL
WILLEMSTAD-CURACAO
ORANJESTAD-ARUBA
PHILIPSBURG-ST. MAARTEN
CARACAS-VENEZUELA

brinkman's

boekhandel

IN HET MAUPOLEUM.

2^e ETAGE

Jodenbreestraat 23

kamer 2386 tel. 5254024

GROTE VOORRAAD EKONOMIE-BOEKEN

uitgeverij pegasus

Fr. Engels DE TOESTAND VAN DE ARBEI-
DERSKLASSE IN ENGELAND
===== 366 blz. gebonden ===== f 6,90

Binnenkort leverbaar
K. Marx/F. Engels IERLAND, EILAND IN OPROER
===== 250 blz. paperback ca. f 15,--

PLOEGENARBEID IN NEDERLAND
Sociaal-economische studie
door de leden van de thema-
groep Noord Nederland

===== 160 blz. paperback ca. f 10,--

verkrijgbaar bij BOEKHANDEL PEGASUS
(en in de boekhandel)
LEIDSESTRAAT 25, ADAM
TEL. 231138